

KNAB 2011-2016: iekšējās turbulences laiks

Līga Stafecka¹

2016. gada maijs

Kopsavilkums

Pēdējos piecus gadus par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbu dažkārt sabiedrība dzirdēja mazāk kā par iekšējām nesaskaņām starp augsta līmeņa amatpersonām. Jaroslava Streļčenoka vadībā birojam nav bijis jācīnās ar politiskās ietekmēšanas mēģinājumu atvairīšanu, kā viņa priekštečiem, taču birojs ieslīdzis nopietnās iekšējās nesaskaņās, kuru rezultātā ievērojami cietusi gan biroja reputācija, gan arī darba rezultāti.

Streļčenoku 2011.gada novembrī amatā iecelt ieteica profesionāļu komisija atklāta konkursa rezultātā. Tas bija ievērojams uzlabojums salīdzinoši ar iepriekšējo pieredzi. Konkursa pretendentu vērtēšanā komisija deva priekšroku Streļčenokam viņa labās reputācijas dēļ, pieverot acis uz vadības pieredzes un prasmju trūkumu. Uzticības kredīts neattaisnojās. Biroja priekšniekam jāspēj vadīt institūcija ar ļoti atšķirīgām un specifiskām funkcijām, jāspēj iedziļināties šo funkciju nodrošināšanas specifiskā, salāgot biroja stratēģiskos un organizatoriskos mērķus ar darbinieku resursiem un prasmēm. Šie centieni pēdējo nepilnu piecu gadu laikā kopumā cieta neveiksmi. Tam apliecinājums ir ievērojams skaits biroja tiesvedību ar darbiniekiem par piemērotajām disciplinārlietām, citiem jautājumiem, atsevišķu ļoti pieredzējušu darbinieku aiziešana no biroja u.c. Pēdējos gados ar biroju notikušais arī atklāja zemo politisko interesi par korupcijas mazināšanas stiprināšanu, jo ne KNAB pārraugi Ministru prezidenti, ne arī plašāk Saeimas deputāti lielu interesi par situācijas sakārtošanu neizrādīja, bet izvairījās no Streļčenoka atbilstības amatam izvērtēšanas.

---

¹ Līga Stafecka ir pētniece pretkorupcijas politikas un labas pārvaldības jomā. Pirms tam astoņus gadus strādājusi Sabiedrībā par atklātību – Delna (Transparency International Latvia).

Satura rādītājs

1. KNAB priekšnieka iecelšana	3
1.1. Caurskatāma procedūra	4
1.2. Prasības pretendentiem	5
1.3. Streļčenoka iecelšana	5
1.4. Atlases trūkumi	6
2. Konflikti	7
2.1. Nesaskaņu aizsākums	8
2.2. Darbinieku novērtēšana kā cīņa par autoritāti	9
2.3. Strīķes novērtējums un apkarošanas bloka trūkumi	10
2.4. Disciplinārsodu personālvadība	11
2.5. Streļčenoka – Dombrovska pingpongs ar Strīķes atlaišanu	12
2.6. Citas tiesvedības ar darbiniekiem	13
2.7. Kolektīvās institūcijas kā opozīcija	14
2.8. KNAB darbinieku sūdzības – tirānija vai kārtība	15
2.9. Biroja reorganizācija	15
2.10. Darbinieku aiziešana un personāla atlases problēmas	16
3. Reakcija	17
3.1. Darba grupa Nr.1 – jeb Kalnmeiera darba grupa	18
3.2. Streļčenoka darbības vērtēšana – divas komisijas	18
3.3. KNAB priekšnieka formālā atskaitīšanās	19
3.4. Darba grupa Nr.2	20
3.5. Darba grupa Nr.3	20
3.6. OECD pasteidzina KNAB likuma grozījumu pieņemšanu	21
3.7. Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisija konflikta risināšanā neiesaistās	22
3.8. KNAB un politiķi	23
4. Sekas	24
4.1. Sabiedrības uzticības mazināšanās	24
4.2. KNAB bez viedokļu līdera	24
4.3. Kritiska sadarbība ar medijiem	25
4.4. Korupcijas apkarošanas rezultāti pasliktinās	25
4.5. Nozīmīgākās korupcijas lietas	26
Secinājumi	27

Ievads

KNAB tā funkciju dēļ kā institūcijai ir jau sistēmiski nolemta sarežģīta dzīve. Jau darbības sākumposmā, kad birojam bija ievērojams uzrāviens nozīmīgu korupcijas lietu atklāšanā, tas saskārās ar daudzkārtējiem politiskās ietekmēšanas mēģinājumiem. No šodienas perspektīvas raugoties, tas birojam bijis līdz šim auglīgākais periods, jo politiķu ietekmes mēģinājumi toreiz palīdzēja iemantot lielu sabiedrības atbalstu un uzticību, kā arī saliedēja un motivēja pašus darbiniekus sasniegt labākus rezultātus. Pēdējo gadu laikā šāds ārējs apdraudējums nav novērots, tieši pretēji – politiķiem nav bijis lielas intereses par biroja darbu, taču pašam birojam tas nav bijis veiksmīgākais darbības laiks iekšējo nesaskaņu dēļ. Nesaskaņas pārauga nopietnos konfliktos, kas turpinājās visus pēdējos piecus gadus, kad Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju (KNAB) vadījis Jaroslavs Streļčenoks.

Var droši apgalvot, ka Latvijas pieredzē nav otras valsts institūcijas, par kuras iekšējām norisēm sabiedrībai būtu iespēja uzzināt tik daudz, kā par KNAB. Birojs ir dzīvojis nemītīgās iekšējās turbulencēs, jo KNAB priekšniekam neizdevās iemantot visu biroja darbinieku autoritāti, tieši otrādi, tā regulāri apšaubīta. Dažu pieredzējušu darbinieku atbrīvošana no amata, disciplinārsodīšana, daudzās tiesvedības pašas par sevi ilustrē, ka biroja iekšējā atmosfēra nav bijusi labvēlīga un motivējoša maksimālu rezultātu sasniegšanai. Līderības problēmas ir atstājušas ietekmi arī uz biroja darba rezultātiem, reputāciju un sabiedrības uzticību, ļaujot dienaskārtībā parādīties diskusijām par biroja sadalīšanu vai citām būtiskām sistēmiskām pārmaiņām.

Šajā rakstā, mēģinot apzināt galvenos pēdējo piecu gadu notikumus, kā arī uzklusot ekspertu vērtējumus, īsumā iezīmētas iespējamās konfliktu cēloņsakarības, cik tās bija iespējams fiksēt. Jānorāda, ka objektīvi šo periodu biroja vēsturē ir sarežģīti analizēt, ņemot vērā, ka konflikti, lai arī mazinājušies, turpina gruzdēt un turpinās arī tiesvedības. Iesaistītajām pusēm par faktiem un notikumiem ir kardināli pretēji skaidrojumi un versijas. Dažos gadījumos arī paustas šaubas par pretējā viedokļa paudēju motīviem.

Neskatoties uz to, vēlos izteikt pateicību visiem, kas atsaucās intervijām un pauda savu nostāju, kā arī raksta vajadzībām sniedza nepieciešamo informāciju.

1. KNAB priekšnieka iecelšana

Pretkorupcijas iestādei viens no lielākajiem izaicinājumiem ir nodrošināties, lai tās darbs nebūtu pakļauts politiskai ietekmei. No biroja priekšnieka kompetences un spējas atgaiņāties no politiskās ietekmēšanas mēģinājumiem lielā mērā atkarīgs tas, vai iestāde varēs izmeklēt nozīmīgas politiskās korupcijas lietas. Tādēļ ļoti nozīmīgs ir šādas iestādes vadītāja iecelšanas process, lai tas netiktu izmantots savtīgās politiskās interesēs. Politiķiem KNAB priekšnieku vienmēr ir gribējies turēt īsā saitītē, un tas nav pārsteidzoši valstī, kur valsts sagrābšana tiek uzskatīta par nozīmīgu problēmu. Par ilustrāciju der jau par leģendāru kļuvušais stāsts, kā pirms savas apstiprināšanas amatā uz Puzi tikties ar Ventspils mēru un šobrīd smagos koruptīvos noziegumos apsūdzēto Aivaru Lembergu devās Aleksejs Loskutovs. Šo ceļu viņš divreiz mēroja arī jau pēc iecelšanas KNAB priekšnieka amatā, kur bija jāuzklausa politiķa vēlmes attiecībā uz atsevišķiem KNAB jautājumiem, tai skaitā Strīķes atrašanos amatā.¹ Loskutovs uzskatīja, ka šāda tikšanās bija priekšnoteikums viņa iecelšanai amatā.

KNAB teju 15 gadu pieredzē ir bijuši četri priekšnieki, un tikai ceturtais – šī brīža biroja vadītājs Jaroslavs Streļčenoks – amatā nonāca atklātā un caurskatāmā procesā, kur politiķu loma bija lemt par atbalstu nozares profesionāļu komisijas izraudzītam kandidātam. Taču atšķirībā no iepriekšējiem konkursiem politiķi pašā pretendentu atlasē nepiedalījās. Tas bija liels solis procesa uzlabošanai, taču nepieciešams izvērtēt, kas vēl būtu jādara, lai KNAB atrastu iespējami labāko vadītāju.

1.1. Caurskatāma procedūra

2011. gada 16. jūnijā Saeima no amata atbrīvoja KNAB priekšnieku Normundu Vilnīti, jo viņa darbā ģenerālprokurora vadītā komisija pēc biroja darbinieku sūdzību izskatīšanas konstatēja nopietnus, sistemātiskus pārkāpumus.² Tas nozīmēja, ka KNAB atkal bija jāmeklē jauns priekšnieks, turklāt tāds, kurš varēs atjaunot uzticības gaisotni birojā, kas bija ievērojami cietusi Vilnīša laikā. Plašākā sabiedrībā tolaik valdīja liels pieprasījums pēc labas reputācijas amatpersonām. Pēc tam, kad KNAB tā sauktās oligarhu lietas ietvaros lūdza Saeimas atļauju veikt kratīšanu deputāta Ainara Šlesera īpašumos, deputātu vairākums to noraidīja, izraisot pamatīgu neapmierinātības vilni ar politiķu rīcību, kas noveda pie Saeimas atļaušanas un jaunām vēlēšanām.

Šādos apstākļos atkārtot ierasto praksi, ka KNAB priekšnieku lielā mērā izvēlas paši politiķi, turpināt nevarēja. Procesam bija jābūt uzticamam un ar skaidriem spēles noteikumiem. To saprata arī KNAB pārraugis – Ministru prezidents Valdis Dombrovskis, rosinot rīkot atklātu konkursu, viņu tajā atbalstīja arī Valsts Prezidents Valdis Zatlers, iesaistoties procesa sakārtošanā ar saviem priekšlikumiem.³ Četrus mēnešu laikā tika grozīts KNAB likums nosakot, ka KNAB priekšnieku meklēs atklātā konkursā, vērtēšanā vairs nepiedalīsies politiķi, bet gan nozares profesionāļi. Tika noteikts, ka konkursā pieteikušos pretendentes vērtēs komisija Valsts kancelejas direktora vadībā un tajā strādās arī Augstākās tiesas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors, Satversmes aizsardzības biroja direktors, Drošības policijas priekšnieks vai viņu pilnvarotas amatpersonas. Komisijas visaugstāko vērtējumu saņēmušo pretendentu apstiprina Ministru kabinets un Saeima. Komisija var noraidīt visus pretendentes, un tad konkurss jāsludina atkārtoti. Teorētiski pastāvēja iespēja, ka konkursa komisijas izvirzīto kandidātu politiķi vēlāk neapstiprinātu. Vēsturiski šāda pieredze jau bija. 2003. un 2004. gadā Ministru kabineta izveidotā komisija virzīja Jutu Strīķi, bet Saeima viņu amatā neiecēla. 2004. gadā amatā iecēla Loskutovu.⁴ Pašlaik process ir ievērojami caurskatāmāks, turklāt Saeimai par KNAB priekšnieku būs jābalso atklāti, tādēļ šāda scenārija atkārtošāns mūsdienās ir grūtāk iedomājama.

2011. gadā izstrādātā kārtība paredzēja, ka konkurss uz KNAB priekšnieka amatu notiek divās kārtās. Pirmajā kārtā komisija izvērtēja pretendenta un atbildīgo institūciju iesniegtos dokumentus, otrajā notika mutiska intervija, kurā vērtēja kandidātu reputāciju, pieredzi un zināšanas, valodu prasmes, kā arī lūdza pretendentes sniegt redzējumu par biroja darbības prioritātēm un attīstību un rakstiski atbildēt uz komisijas sagatavotajiem jautājumiem. Komisijas locekļi visus pretendentes vērtēja, piešķirot attiecīgu punktu skaitu. Ministru kabineta noteikumos katrai no prasmēm noteikts procentuālais svars. Pretendents ar vislielāko punktu skaitu bija virzāms apstiprināšanai Ministru kabinetā. Noteikumi paredzēja ievērot atklātību, pēc katras konkursa kārtas noslēguma Ministru kabineta mājas lapā publicējot informāciju par visiem pretendentiem, kā arī nosakot iespēju komisijas sēdēs novērotāja statusā piedalīties nevalstisko organizāciju pārstāvjiem.

Kopumā atlases procedūru eksperti novērtēja kā labu un caurskatāmu, taču uzsvēra arī tās piemērošanas nozīmi. Proti, svarīgi nepaļauties tikai uz šauri matemātisku novērtēšanu, bet ņemt vērā arī attiecīgā brīža svarīgākos aspektus pretendentu sniegtajā. Piemēram, noteiktos apstākļos īpaši nepieciešams var būt KNAB vadītājs ar labu stratēģisku redzējumu, bet, izmantojot matemātisku vērtēšanu, šis kandidāts var neiegūt visvairāk punktu. Būtiski ir izvērtēt pretendenta nozīmīgāko kvalitāšu īpatsvaru kontekstā ar kopējo atbilstību prasībām. „Viens ir kritēriji, bet otrs ir gudrība un labā griba no to puses, kuri tos piemēros”, atlases procedūru vērtē PROVIDUS pētnieks Valts Kalniņš.⁵

2016. gada 10. martā pieņemtie grozījumi KNAB likumā samazināja konkursa komisijas sastāvu, jo tajā turpmāk vairs nepiedalīsies Augstākās tiesas pārstāvis. Līdz ar to komisijā

darbosies tikai četri locekļi: Valsts kancelejas direktors, ģenerālprokurors, Satversmes aizsardzības biroja vadītājs un Drošības policijas priekšnieks, kuriem komisijā būs jāpiedalās pašiem, jo likums vairs nepieļauj šim nolūkam pilnvarot pārstāvjus. Grozījumi likumā nosaka, ka pretendentu atlasē ar padomdevēja tiesībām piedalās ne vairāk kā trīs KNAB Sabiedriski konsultatīvās padomes pilnvaroti pārstāvji.⁶

1.2 Prasības pretendentiem

Grozot KNAB likumu, 2011. gadā tika precizētas pretendentiem piemērojamās prasības. KNAB priekšniekam jābūt Latvijas pilsonim ar nevainojamu reputāciju, jāpārvalda latviešu valoda un vismaz divas svešvalodas, jābūt ar augstāko izglītību un jurista kvalifikāciju, kā arī ar vismaz trīs gadu pieredzi vadošā amatā valsts pārvaldē vai tiesību aizsardzības jomā. Persona nedrīkst būt sodīta par noziedzīgu nodarījumu, notiesāta, saukta pie kriminālatbildības u.c. 2012. gada 2. oktobrī tika pieņemti jauni Ministru kabineta noteikumi, kas papildus precizēja, ka pretendentu pieredzei jāietver arī zināšanas par korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumiem, politisko organizāciju finansēšanas kontroles jautājumiem un operatīvās darbības un procesuālās darbības normatīvo regulējumu un tā piemērošanu, kā arī tiešās pārvaldes iestāžu iekšējās kontroles sistēmu, kā arī jābūt labām svešvalodu zināšanām.⁷

1.3 Streļčenoka iecelšana

Uz KNAB priekšnieka amatu atklātā konkursā pieteicās 13 pretendenti, no kuriem komisija uz otro kārtu virzīja piecus. Viens kandidāts no dalības vēlāk atteicās pats, līdz ar to komisijai bija jāvērtē četri pretendenti: KNAB Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas vadītājs vietnieks Jaroslavs Streļčenoks, KNAB Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas vadītāja Ilze Jurča, KNAB Izmeklēšanas nodaļas vadītāja Lienīte Šikore un bijušais iekšlietu ministrs un galvenais valsts notārs, tobrīd SIA „Pireja” juridiskais pārstāvis un SIA „Park&fly easy” valdes priekšsēdētājs Māris Gulbis.

Kandidātu vērtēšanas komisiju vadīja Valsts kancelejas direktore Elīta Dreimane, tajā vēl strādāja Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta senators Artūrs Freibergs, Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Arvīds Kalniņš, Satversmes aizsardzības biroja direktors Jānis Kažociņš, Drošības policijas priekšnieks Jānis Reiniks. Kā novērotāji piedalījās „Sabiedrība par atklātību – Delna” (turpmāk Delna).

2011. gada 13. oktobrī komisija KNAB priekšnieka amatam izvirzīja Jaroslavu Streļčenoku. Pamatojumā dominēja labā reputācija. Dreimane medijiem lēmumu skaidroja sakot, ka „komisijas rīcībā nav ziņu par Streļčenoka ietekmējamības risku.”⁸ Lai gan komisijā apspriestais ir ierobežotas pieejamības informācija, viņa apstiprināja, ka starp atlikušajiem amata pretendentiem bijuši tādi, kas atbilstoši profesionālajiem kritērijiem, taču neatbilstoši nevainojamas reputācijas prasībai. „Streļčenoks ir ar mugurkaulu, un viņam nav nekādu problēmu ar reputāciju”, atzina arī Satversmes aizsardzības biroja vadītājs Kažociņš. Pēc viņa teiktā, nevainojama reputācija bija viens no svarīgākajiem aspektiem, kuru vērtēja, jo „KNAB ir iestāde ar lielu varu, un iedzīvotājiem nedrīkst rasties šaubas, lai šai iestādei uzticētos.”⁹ Arī nevalstiskie novērotāji ar komisijas izvēli bija apmierināti, taču norādīja, ka kandidāta mīnuss ir vadītāja prasmju trūkums. Pēc nopietnajiem iekšējiem konfliktiem Vīlnīša vadības laikā labā ziņa sabiedrībai bija arī KNAB priekšnieka vietnieka Alvja Vilka atzinīgais vērtējums, ka kolēģi Streļčenoku augstu vērtē gan profesionālajā darbībā, gan komunikācijas ziņā. Vilks gan atzina, ka „iestādes priekšnieka amatā viņam varētu traucēt vadītāja pieredzes trūkums, bet nedomāju, ka tas ir kaut kas kritisks, jo pārējie kolēģi palīdzēs”.¹⁰

Saeima Streļčenoku aizklātā balsojumā amatā ievēlēja 2011. gada 17. novembrī, visiem tobrīd zālē sēdošajiem 92 deputātiem balsojot „par”. Pirms tam Streļčenoks astoņus gadus bija

strādājis KNAB Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļā, sešus no tiem nodaļas vadītāja vietnieka amatā. Streļčenoks kopš 2007. gada vadīja KNAB Ētikas komisiju. Pretendenti prasītās vismaz trīs gadu pieredzes vadošā amatā Streļčenokam nebija. Tieši par vājajām vadības prasmēm Streļčenoks vēlāk, pildot KNAB priekšnieka pienākumus, tika asi kritizēts.

1.4 Atlases trūkumi

Atskatoties uz konkursa norisi, iezīmējās divas būtiskākās nepilnības. Pirmkārt, uz konkursu bija pieteicies šaurs kvalificētu pretendentu loks. Otrkārt, nepietiekama uzmanība tika veltīta pretendentu prasmēm vadīt tik plašām funkcijām apveltītu iestādi kā KNAB.

Kvalificētu pretendentu loks bija šaurs. „Ja mēs skatāmies abstrakti, kādam ir jābūt KNAB vadītājam, gan morālām, gan profesionālām īpašībām, faktiski, neviens tā īsti tai latīņai neatbilda. (...) Mans personīgais viedoklis bija, ka varētu izbeigt bez rezultāta, bet kolēģiem bija cits viedoklis. Tad mēs neatradīsim nevienu,” atzina komisijas vadītāja Dreimane.¹¹ Savukārt Inese Voika, „Delnas” padomes priekšsēdētāja, kas novēroja konkursa norisi, atceras, ka „intervijā Streļčenoks bija stiprākais no kandidātiem, jo abas pārējās pretendentes no biroja nerādīja priekšstatu, ka varētu vadīt KNAB. Streļčenoks bija nosvērts, runāja pareizās lietas, kopumā labi izskatījās (...). Dodot uzticības kredītu, bija 50 uz 50 sajūta, mēs nezinājām, vai viņš varēs vadīt, bet mēs devām viņam uzticības kredītu.”¹² Viņa arī atceras diskusiju, ka konkursu varētu beigt bez rezultāta, taču tā neesot bijusi liela. „Tas bija 2011. gada rudens, un bija diezgan liels spiediens izdarīt to tagad [red. - kamēr politiķi neiejaucās atlases procesā]”, lēmumu nebeigt konkursu bez rezultāta paskaidroja Voika.

Pieredze liek domāt par lielu risku, ka 2016. gada rudenī gaidāmajā konkursā bez esošā biroja priekšnieka varētu būt maz citu kvalificētu konkurentu. „Neviena no šīm procedūrām negarantēs laba kandidāta atrašanu, ja gudri un labā ticībā organizatori necentīsies tā pēc būtības atrast labāko kandidātu. Procedūra nestrādā automātiski,” saka Valts Kalniņš.¹³ Viņš uzskata par leģitīmu arī konkursu kā mehānismu, kas ļauj iepriekš uzrunāt pretendētus salīdzināt ar citiem dalībniekiem. Par nepieciešamību labus kandidātus uzrunāt piekrist arī ģenerālprokurors: „Pretendenti pieteikties konkursam būtu jāuzrunā, taču to nevajadzētu darīt nevienam no atlases komisijas locekļiem, bet, piemēram, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, arī tiesībaizsardzības iestādes pašas varētu deleģēt, pieteikt labus kandidātus. Galvenais neiesaistīt šajā darbībā tos, kas ir atbildīgi par izvērtēšanu.”¹⁴

Otrkārt, nepilnības bija pretendentu vadības prasmju izvērtēšanā. No šodienas perspektīvas raugoties, redzams, ka Streļčenoka gadījumā atlases komisija acīmredzami mazo vadības pieredzi upurēja par labu reputācijas jautājumam. Drošas pārliecības par vadības spējām komisijai nebija. „Nodaļu viņš bija vadījis, pateikt, ka viņam vispār nebija vadības prasmju, arī nevar. Streļčenoka kungs jau piecus gadus bija vadījis KNAB Ētikas komisiju, kur viņu bija izvirzījuši kolēģi. Viņš bija tas, kas piecus gadus risināja iekšējos strīdus, viņam tas acīmredzot ļoti labi izdevās,” skaidroja Dreimane.¹⁵ Ētikas komisijas vadīšana varēja kalpot par apliecinājumu kolēģu uzticībai, arī noteiktu vadības prasmju apgūšanai, taču šis vadības prasmes diezin vai varētu salīdzināt ar prasmēm, kas nepieciešamas aptuveni 140 darbinieku lielās iestādes vadīšanai ar tik dažādām darbības jomām.

Par pretendentu vadības prasmēm komisija sprieda pēc viņu iesniegtajiem dokumentiem un atbildēm intervijā. Konkursa norises laikā bija parādījies priekšlikums piesaistīt personāla atlases kompāniju vadības prasmju padziļinātai vērtēšanai, taču resursu un laika trūkuma dēļ tas noraidīts. „Komisija neizdarīja divus mājas darbus. Pirmkārt, nebija pārbaudes uz vadības prasmēm. Otrkārt, nebija ievāktas atsauksmes. Ja atsauksmes būtu prasītas, tad Streļčenoka vērtējums būtu sliktāks”, analizējot pieredzi secina Voika.¹⁶ „Vadītāja prasmēm, vismaz sarunās ar mani, nebija pilnīgi nekādas uzmanības. (...) Tāda rakstura jautājumu, kas vērsti uz

iestādes vadītāja kompetenču novērtēšanu, tādu nebija”, atzina Ilze Jurča, viena no toreizējām pretendētēm.¹⁷

Ņemot vērā aprakstīto pieredzi, būtu svarīgi novērst iepriekšējā konkursa nepilnības, jo īpaši tās, kas saistās ar vadības prasmju padziļinātāku vērtēšanu, vai nu paredzot ārēja profesionāla atbalsta piesaistīšanu, vai arī izmantojot jau izstrādātos labākos elementus no Valsts tiesās pārvaldes iestāžu vadītāju atlases kārtības, kas stājās spēkā 2015. gada 1. septembrī. Tajā uzskaitīts vadības kompetenču saraksts, proti, attiecību veidošana un uzturēšana, darbinieku motivēšana un attīstīšana, komandas vadīšana, organizācijas vērtību apzināšanās, orientācija uz attīstību, uz rezultātu sasniegšanu, pārmaiņu vadīšana, spēja pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību, stratēģiskais redzējums, no kurām komisijai jāizraugās piecas vērtējamās, tostarp divas prioritāri vērtējamās kompetences, kas svarīgas attiecīgajam amatam. Tāpat paredzēta iespēja Valsts kancelejai apkopot pretendenta iepriekšējo darba devēju un sadarbības partneru atsauksmes.¹⁸

2. Konflikti

Iekšējo konfliktu virkne biroju faktiski noveda līdz nepilnus piecus gadus ilgstošam „kara” stāvoklim, kurā iesaistītie centušies bruņoties ar visiem pieejamiem ieročiem.

1.attēls: KNAB 2011-2016 notikumu hronoloģija	
2011	
Novembris	Saeima ievēl J.Streļčenoku KNAB priekšnieka amatā
2012	
Maijs	Trīs vadošas KNAB darbinieces saņem zemu darba izpildes novērtējumu
Jūnijs	Latvija saņem uzaicinājumu dalībai OECD
Jūlijs	KNAB Ētikas komisija vēršas pie premjera par J.Streļčenoka un I.Jurčas iespējamo interešu konfliktu
2013	
Augusts	1. disciplinārlieta pret J.Strīki
	Izveido Darba grupu KNAB normatīvo aktu vērtēšanai Ē.Kalnmeiera vadībā
Septembris	No amata atbrīvo I.Dravenieci, Juridiskās un personāla vadības nodaļas vadītāju
Oktobris	2. disciplinārlieta pret J.Strīki
	KNAB piecu nodaļu vadītāji vēstulē Ministru prezidentam, ģenerālprokuroram un Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisijai par Streļčenoka īstenoto tīrāņu biroja
	J.Maiziņa vadībā izveido Streļčenoka darba izpildes novērtēšanas komisiju
Novembris	Streļčenoks novērtēšanā saņem "C" līmeni
	Kalnmeiera darba grupas ziņojums, tai skaitā arī J.Streļčenoka kompetences vērtējums par izpratni par apkarošanas bloka darbu
Decembris	Streļčenoks atlaiž Strīki no darba
2014	
Janvāris	Premjers V.Dombrovskis atceļ Streļčenoka rīkojumu par Strīkes atbrīvošanu
	J.Streļčenoks atlaiž Strīki otro reizi
	Premjers V.Dombrovskis atceļ Streļčenoka otro rīkojumu par Strīkes atbrīvošanu
	Izveido Darba grupu KNAB likuma pilnveidošanai E.Dreimanes vadībā
Februāris	J.Streļčenoks trešo reizi atlaiž J.Strīki
	Premjere L.Straujuma neatceļ J.Streļčenoka trešo rīkojumu par J.Strīkes atļaušanu, J.Strīke atbrīvošanu no amata apstrīd tiesā
Aprīlis	Rīgas Centra rajona tiesa J.Streļčenoka rīkojumu atzīst par pretprettiesisku un liek J.Strīki nekavējoties atjaunot amatā
	Darbu KNAB Iekšējās drošības nodaļas vadītāja amatā sāk pildīt J.Roze
	3. disciplinārlieta pret J.Strīki
Maijs	4. disciplinārlieta pret J.Strīki
	Izveido darba grupu KNAB pusgada darbības pārskata izvērtēšanai
Jūnijs	I.Pētersones-Godmanes vadībā
Jūlijs	J. Streļčenoks uz diviem gadiem pazemina J.Strīki amatā
Augusts	Premjere L. Straujuma saskaņo KNAB reorganizācijas plānu
	E.Dreimanes darba grupa pabeidz darbu - izstrādā KNAB likuma grozījumu likumprojektu
Septembris	
Oktobris	12.Saeimas vēlēšanas
Novembris	5. disciplinārlieta pret J.Strīki
2015	
Janvāris	KNAB ar sūdzību vēršas NEPLP par sabiedrisko mediju ziņām par KNAB
	N.Mežvieta vadībā izveido J.Streļčenoka otro darba izpildes vērtēšanu, kurā J.Streļčenoks saņem vērtējumu "labi" ("C").
	KNAB iesniedz prasību tiesā pret J.Strīki par darba tiesisko attiecību izbeigšanu
Aprīlis	Streļčenoks lūdz SAB atņemt vai samazināt J.Strīkei pielaidi valsts noslēpumam
Novembris	6. disciplinārlieta pret J.Strīki
2016	
Janvāris	7. disciplinārlieta pret J.Strīki
Februāris	Premjers M.Kučinskis izveido darba grupu jauna KNAB likuma izstrādāšanai
Marts	Saeima pieņem apjomīgus grozījumus KNAB likumā

Sākotnēji tas daudzviet tika uzskatīts par Strīķes-Streļčenoka konfliktu, kur Strīķe nespēj sastrādāties ar kārtējo priekšnieku. Taču nesaskaņas birojā ieguva daudz plašāku mērogu un iesaistīto darbinieku skaitu. Ģenerālprokurors kādā intervijā atzina, ka birojs ir sadalījies divās daļās – Strīķes KNAB un Streļčenoka KNAB.¹⁹

Kopumā rodas iespaids, ka strīdos iesaistītās puses šķīra stratēģiskais redzējums par to, cik plaši vai ierobežoti jāiesaistās korupcijas mazināšanā. No malas notikušā iemeslus var izvērtēt tikai ierobežotā apmērā, lai gan, atskatoties jau ar laika distanci, ir izceļamas atsevišķas cēloņsakarības.

2.1. Nesaskaņu aizsākums

Par konfliktu aizsākumu birojā versijas atšķiras. Masu mediji, kā arī šim rakstam intervētie biroja darbinieki atzīst, ka uguni piešķīla KNAB priekšnieka vienpersoniskais lēmums 2012.gada jūnijā vietnieces korupcijas novēršanas jautājumos amatā iecelt savu bijušo priekšnieci Ilzi Jurču, pieredzējušu KNAB darbinieci. Vienpersoniskais lēmums izraisīja nepatiku vairāku biroja nodaļu vadītāju vidū, jo konkursa nerīkošana bija pretrunā labai pārvaldībai, ko pats birojs vienmēr māca citām institūcijām savos izglītojošajos semināros.

KNAB priekšnieks uz šo amatu citus piemērotus kandidātus tobrīd nesaskatīja un uzskatīja, ka konkursa rezultātā Jurča tāpat būtu vispiemērotākā, lai arī pilnīga biroja struktūrvienību vadītāju atbalsta trūka.²⁰ To intervijā atceras arī Strīķe, proti, darbinieki norādījuši, ka uz amatu varētu pretendēt vēl vairāki citi biroja darbinieki, taču tas izsaucis lielu priekšnieka un Jurčas neapmierinātību.²¹ To, ka netiek ievērota birojā pieņemtā pretendentu atlases kārtība, pēc darbinieku ierosinājuma vērtēja arī biroja Ētikas komisija²², konfliktu vēl vairāk pastiprinot.

Biroja likumā nav paredzēta obligāta prasība rīkot konkursu uz priekšnieka vietnieka amatu.²³ Tomēr, ņemot vērā vietnieku pilnvaru apjomu, tai skaitā arī pildīt priekšnieka pienākumus viņa prombūtnes laikā, prasība pēc obligāta iekšēja vai ārēja konkursa būtu leģitīma. 2014. gada nogalē pēc KNAB likuma normu atbilstības starptautiskajiem standartiem izvērtēšanas, EDSO ekspertu viena no rekomendācijām tieši attiecās uz šo jautājumu, aicinot likumā definēt priekšnieka vietnieku iecelšanas kārtību.²⁴

Cita stāsta versija par konflikta cēloņiem ir KNAB priekšnieka vietniecei Ilzei Jurcai. Viņa uzskata, ka konflikts sākās jau dažus mēnešus pēc Streļčenoka stāšanās priekšnieka amatā, kad līdz ar priekšnieka mēģinājumiem iedziļināties iestādes darbības norisēs, tai skaitā apkarošanas bloka darbībā, vērtējot iekšējo normatīvo aktu ievērošanu, lietvedības jautājumus, sākusies apkarošanas bloka pretdarbība. Jurča intervijā uzskaita nesakārtotas lietvedības piemērus un citas problēmas, ko vēlāk darbības novērtēšanā Strīķei pārmeta arī KNAB priekšnieks. „Jebkura administratīva vešana pie kārtības izsauca totālu pretdarbību. Un visi argumenti bija, ka tas traucē izmeklēt lietas, tas traucē vest operatīvās lietas. (..) Biroja priekšniekam ir jānodrošina visi birokrātiskie instrumenti, jāizdod visi iekšējie normatīvie akti, jāizstrādā visi iekšējie mehānismi. Tā nav nekāda vēršanās pret amatpersonām. Protams, kad pēc neskaitāmajiem atgādinājumiem tika konstatēts, ka atbildīgās amatpersonas to visu vienkārši sabotē, tad arī sākās. Tad bija pamats ierosināt disciplinārlietas, arī novērtēšanās to norādīt.”²⁵

Pēc kļūšanas par KNAB priekšnieku Streļčenokam nācās ne vien strauji apgūt iestādes vadības kompetences, bet arī iedziļināties korupcijas apkarošanas bloka darbībā – jomā, kur viņam pašam nebija pieredzes. „Jā, novēršanas bloku viņš pārzina perfekti, tāpēc, ka tur viņš bija strādājis, bet ar apkarošanas bloku viņam nevedās.”²⁶ Par šīm grūtībām liecināja arī Ērika Kalnmeiera vadītās darba grupas secinājumi par Streļčenoka izpratnes trūkumu par apkarošanas bloka darbu²⁷, neskatoties uz to, ka viņš šajā amatā tolaik jau bija nostrādājis

divus gadus. Vadības pieredzes, kā arī izpratnes par apkarošanas bloka darbu trūkums varēja būt auglīga augsne konfliktiem īpaši pie centieniem uzlabot apkarošanas bloka darbu, kura iespējamās nepilnības šajā analizē nav izslēdzamas.

2.2. Darbinieku novērtēšana kā cīņa par autoritāti

2013. gada vasaras sākumā sabiedriskā televīzija ziņoja, ka trīs vadošās KNAB darbinieces, kuras iepriekš iebildušas par Streļčenoka darbības stilu, ikgadējā darba izpildes novērtējumā saņēmušas ļoti zemu novērtējumu, kamēr pārējie darbinieki novērtēti pozitīvi.²⁸ Līdz ar to konflikts kļuva publisks.

Valsts pārvaldē strādājošos reizi gadā novērtē piecu pakāpju skalā no „teicami” jeb agrāk A, kas apliecina viņa izcilību darbā, līdz „neapmierinoši” jeb E, kas norāda uz kompetenci, kas neatbilst amatam.²⁹ Streļčenoks medijiem atklāja, ka no 125 vērtētajiem KNAB darbiniekiem, ar A līmeni novērtēti 45%, B līmeni - 48%, bet ar D un E līmeņiem novērtēti attiecīgi 1,6% un 0,8% biroja darbinieku.³⁰ KNAB priekšnieka vietniece korupcijas apkarošanas jautājumos Juta Strīķe un Korupcijas novēršanas nodaļas vadītāja Diāna Kurpniece novērtētas ar D līmeni, kas nozīmē, ka darba izpilde ne visās jomās sasniedz prasības attiecīgajā nozarē, darba izpildē nepieciešami uzlabojumi.³¹ Savukārt Juridiskās un personālvadības nodaļas vadītāja un KNAB darbinieku arodbiedrības vadītāja Ilze Draveniece saņēma zemāko novērtējumu – E, kas faktiski nozīmē viņas neatbilstību amatam.³² Tik zemi vērtējumi valsts pārvaldē kopumā izmantoti ļoti reti.³³

KNAB darbinieku vērtējumi nav publiski pieejami, taču nelielu daļu no novērtējuma anketām publicēja portāls *Pietiek.com*, kas ļāva gūt priekšstatu par birojā veiktajām novērtēšanām. No malas šādu darbinieku vērtēšanu analizēt nav iespējams, taču tās sniedz labu ieskatu biroja darba organizēšanā un iekšējā komunikācijā. Labu vērtējumu saņēmušie darbinieki atzīst, ka darbu izpildi kavē birojā valdošā saspringtā atmosfēra un iekšējās nesaskaņas starp vadības locekļiem.³⁴ Darbinieku novērtējumu anketās var pamanīt neapmierinātību ar pārlietu birokratizētām iekšējām procedūrām, prioritāšu trūkumu, daudziem neplānotiem un nenozīmīgiem uzdevumiem, kas traucē darbinieku ieskatā nozīmīgāku lietu risināšanu.

Kopumā paša novērtēšanas procesa objektivitāti var apšaubīt, jo novērtēšanā nav ievērota KNAB likuma tā laika redakcijā paredzētā vērtēšanas komisijas veidošanas prasība, bet darbinieki vērtēti vienpersoniski – tiešajam vadītājam vērtējot padoto. Labā ticībā veidojot vērtēšanas komisiju, īpaši gadījumā, kad starp vērtējamo un vērtētāju pastāv būtiskas nesaskaņas, būtu vieglāk objektīvi novērtēt darbinieku un izvairīties no jauniem iemesliem konfliktiem.

No anketām redzams, ka tās izmantotas drīzāk kā instruments, lai panāktu darbinieka paklausību priekšniekam un iekarotu autoritāti, nevis vērtēšanas mērķiem – novērtēt darbinieka sasniegto, apzināt apmācību un attīstības vajadzības, nospraust darbinieka mērķus nākotnē. Anketas satur dažādu pārmetumu uzskaitījumu, pat emocionālu autoritātes demonstrēšanu („Visiem, izņemot dažus, ir skaidra kārtība, kādā iestāde vai tās amatpersona komunicē ar presi.”³⁵). Lai arī veidlapā paredzēts vērtēt iepriekš noteikto pienākumu un uzdevumu izpildi, KNAB vadība ļoti detalizēti vērtējusi tikai neizpildītos darbus (piemēram, uzskaitot visu gada laikā notikušo individuālo tikšanos laiku un datumu, e-pasta ziņu saņemšanas laikus utt.), bet ne darbinieku pozitīvo ieguldījumu biroja mērķu sasniegšanā. Jurča intervijā skaidroja, ka novērtēšanas bija paredzētas kā dialogs starp vadītāju un padoto. „Doma bija tāda, ka būs konstruktīva saruna un viņas [anketas] tiks koriģētas, bet saruna nenotika.” Savukārt detalizācijas pakāpi, iekļaujot šķietami sīkas epizodes, viņa pamatoja: „Ja viņas savācās, tas ir uzticamības jautājums. Tur varbūt ir šķietami sīkumi, bet tas veido kopumu un tas kļūst par sistēmu.”³⁶

Visbeizot, novērtējuma anketu saturs liecina par nopietnām komunikācijas un sadarbības problēmām iestādē. Novērtējumos redzams, ka darbiniekiem bijis grūti precīzi saprast iestādes vadības gaidas, bet to precizēšana pārvērtusies ļoti formalizētā komunikācijā vai tās trūkumā vispār, radot jaunus konfliktus. Arī intervijā šim rakstam KNAB darbinieks Juris Jurašs norāda uz ļoti birokratizētu kārtību komunikācijā ar priekšnieku, kas apgrūtina darbu: „Es kā lielākās struktūrvienības vadītājs, man iespēja tikt pie priekšnieka ir tikai tad, ja piesakos uz individuālu pieņemšanu. Lai risinātu organizatoriskos jautājumus, man nav iespēja ar viņu runāt vienkārši tāpat. Man jāpiesakās uz pieņemšanu. Un tad man vairākas reizes atsaka, jo tikai stunda laika mēnesī tam ir paredzēta un tur jau pieteikušies citi darbinieki. Tu vari tikt nākamajā vai aiznākamajā mēnesī.”³⁷

Kā liecina tiesas spriedumi, darbinieku novērtēšanai bijušas arī konkrētas tiesiskas sekas, piemēram, pamatojumā atbrīvošanai no amata.

2.3. Strīķes novērtējums un apkarošanas bloka trūkumi

Visu novērtējumu detalizētāka apskatīšana šajā rakstā nav iespējama, taču ieskatam tiks sīkāk apskatīta KNAB priekšnieka vietnieces novērtējuma anketa, jo tā arī sniedz priekšstatu par galvenajiem KNAB priekšnieka iebildumiem pret apkarošanas bloka darbību kopumā.

Publiski pieejams Strīķes atkārtotais vērtējums par 2012. gadu. Viņu vērtējis biroja priekšnieks Streļčenoks. Anketā redzams, ka galvenie pārmēti no kopumā 19 neizpildītajiem darbiem ir saistīti tieši ar administratīvo pienākumu veikšanu. Piemēram, Strīķe nav pietiekami nodrošinājusi dokumentu apriti, t.sk. par komandējumu uzskaitījumu, informācijas uzkrāšanas nolūkos nav lietota datu bāze par uzsāktajām resoriskajām pārbaudēm, tāpat nav pietiekami uzraudzīta padoto darbība, lai nodrošinātu lietvedības dokumentu sistēmu sakārtošanu elektroniskai dokumentu aprītei un nav pietiekami kontrolēti padotie, lai likumā paredzētajos termiņos atbildētu uz iesniegumiem. Strīķe biroja priekšnieku nepietiekami informējusi par lietvedībā esošo krimināllietu un operatīvās uzskaites lietu virzību, bet par lietu nodošanu prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai priekšnieks dažos gadījumos uzzinājis vai nu preses relīzes sagatavošanas stadijā vai vēlāk. Streļčenoks Strīķes darba izpildes novērtējumā kritizē viņas komunikācijas prasmes un spēju sadarboties. Jānorāda, ka vienīgais pozitīvais teikums anketā ir par viņas profesionālo kvalifikāciju, kas novērtēta ar C līmeni, proti, ka „J.Strīķes izglītība, darba pieredze, darbā iegūtās prasmes un iemaņas ir pietiekamas, lai pildītu uzdotos uzdevumus kriminālprocesuālo un operatīvās darbības jomā”.³⁸

Kā redzams, galvenie iebildumi pret apkarošanas bloku ir saistīti nevis ar tiešajām funkcijām, bet ar nespēju nodrošināt laicīgu lietvedību, administratīvo kārtību, termiņu ievērošanu iesniegumu izskatīšanā gadījumos, kur netiek uzsākts kriminālprocess utt., proti, problēmas, kuras var salīdzinoši vienkārši atrisināt ar prasmīgu organizatorisko atbalstu, nekavējot tiešo funkciju veiksmīgu īstenošanu.

Strīķe vērtējumam lielākoties nepiekrīt, uzskata uzdevumus par nepamatotiem vai izpildītiem, vienlaikus atzīst, ka atbilžu sniegšanā uz iesniegumiem dažkārt nav ievēroti termiņi, solot tos stingrāk kontrolēt. Intervijā, komentējot savu darba izpildes novērtējumu un tajā viņai adresēto pārmēti par priekšnieka neinformēšanu par krimināllietu virzību, Strīķe skaidro: „Novērtējums satur daudz melu. Nav jēgas, jo viņš [Streļčenoks] tāpat nesaprot. Ja nesaprot, kad es stāstu, tad tas nenožīmē, ka es nestāstu.”³⁹

Problēmu risināšanā ir svarīga gatavība sadarboties. Šajā ziņā pārmēti apkarošanas blokam intervijās ir izteicis gan ģenerālprokurors, gan KNAB pārstāve, norādot uz problēmām uzvert objektīvu kritiku, kas apgrūtina konstruktīvu sadarbību. „KNAB apkarošanas blokam ir tāda tendence, ka tiklīdz viņiem kaut ko aizrāda, tiklīdz saņem

prokurora iesniegumu, vai kaut ko, tad tie ir slikti, nevis mēs [KNAB apkarošanas bloks] varam kaut ko darīt ar to. Mēs [prokuratūra] esam tie sliktie, kas aizrāda. Tāda neadekvāta pieeja”⁴⁰, intervijā atzina ģenerālprokurors Kalnmeiers. Šie apstākļi nenoliedzami jebkuram vadītājam ir liels izaicinājums, lai panāktu darbinieku vēlamo rīcību, neizraisot dziļus konfliktus.

2.4. Disciplinārsodu personālvadība

Pieaugot nesaskaņām, pieauga arī disciplinārvaras kā instrumenta izmantošana, lai panāktu paklausību priekšnieka rīkojumiem un hierarhisku respektu. Tas savukārt noveda pie virknes tiesvedībām, kurās darbinieki pārsūdzēja sev piemērotos disciplinārsodus.

2.attēls. KNAB priekšnieka ierosināto disciplinārlietu skaits (2011-2015)*	
Avots: KNAB sniegtā informācija	
	Skaits
Ierosināto disciplinārlietu skaits	22
No tām:	
Disciplinārsods netika apstrīdēts	6
Disciplinārlieta izbeigta (noilguma dēļ, darba attiecību izbeigšanas dēļ, izsakot mutvārdu aizrādījumu)	7
Darbinieka prasība par disciplinārsoda atcelšanu tiesā noraidīta	3
Disciplinārsodu skaits, par kuriem turpinās tiesvedība	6

*Atbilstoši situācijai 2016.gada aprīlī

Kopumā Streļčenoka vadības laikā līdz 2015. gada beigām ierosinātas 22 disciplinārlietas (skatīt 2.attēlu).⁴¹ Uz 2016.gada aprīli deviņi no disciplinārsodiem bija apstrīdēti, no tiem trīs prasības tiesa noraidīja, bet pārējās sešas turpinās tiesvedība. Divos gadījumos piemērotais disciplinārsods bija atbrīvošana no amata, vienā pazemināšana amatā uz diviem gadiem, vienā atalgojuma samazināšana, sešos gadījumos rājiens, pārējos piezīme.

Pret Strīķi kopumā uz 2016.gada aprīli bija ierosinātas vismaz septiņas disciplinārlietas. Pirmo disciplinārsodu – rājienu Strīķe izpelnījās 2013.gada

augustā ar visai kritizējamu rīcību par dienesta pilnvaru pārsniegšanu un valsts pārvaldē noteiktās hierarhijas nerespektēšanu. KNAB vadītāja Streļčenoka atvaļinājuma laikā pildot priekšnieka pienākumus, Strīķe pieņēma būtiskus ar biroja darbu saistītus lēmumus, bez saskaņošanas ar priekšnieku atceļot viņa lēmumus. Streļčenoks uzskatīja, ka Strīķe, iespējams, ir ļaunprātīgi izmantojusi amata pilnvaras un veikusi darbības pretēji iestādes interesēm un ierosināja disciplinārlietu.⁴² Vēlāk Kalnmeiera vadītā darba grupa, kura izvērtēja KNAB darbību regulējošās normas, atzina, ka būtu nepieciešams noregulēt biroja priekšnieka vietnieku kompetenci atcelt biroja priekšnieka lēmumus viņa prombūtnes laikā un kārtību, kādā saskaņo atcelšanas rīkojumus.⁴³

Otrā disciplinārlieta tika ierosināta par priekšnieka rīkojumu nepildīšanu attiecībā uz atskaitīšanās formas aizpildīšanu, kādēļ priekšniekam bijis grūti iegūt priekšstatu par to, kas noteiktā laikā darīts. Disciplinārlietas ierosināšana bijis veids, kā piespiest pildīt rīkojumu, jo aizrādījumus Strīķe ignorējusi.⁴⁴ Savukārt Strīķei bija radušās aizdomas, ka īsā laikā piemēroti divi disciplinārsodi, lai uz to pamata vēlāk viņu atbrīvotu no amata un tādējādi atkārtotu nesen no amata atlaistās Juridiskās un personālvadības nodaļas vadītājas Dravenieces gadījumu. Taču disciplinārlieta beidzās bez rezultāta noilguma dēļ.

Pārējās piecas disciplinārlietas par dažādiem pārkāpumiem Strīķe nopelnīja jau laikā pēc viņas atlaišanas un atjaunošanas amatā. Viena no lietām jo sevišķi liecināja par galējiem centieniem panākt pakļaušanos. Ļoti bargs disciplinārsods tika piemērots par salīdzinoši maznozīmīgiem pārkāpumiem. 2014. gada 11. jūlijā Strīķei tika piemērots disciplinārsods – pazemināšana amatā uz diviem ar pusi gadiem un mēnešalgas samazināšana par 20% uz gadu. Piemērotais disciplinārsods bija par trīs epizodēm: 1) par atteikšanos sniegt atbildi uz Tieslietu ministrijas vēstuli par kādas amatpersonas amatu savienošanas jautājumu, kas bija

ārpus Strīķes kompetences; 2) par izmeklētājas ziņojumā norādītā nepieciešamā tulkojuma un komandējuma tālāku vīzēšanu, kas bija Strīķes atbildības jautājums (Streļčenoks norādīja, ka Strīķei tobrīd nebija pielaides valsts noslēpumam, taču vīzētais ziņojums valsts noslēpumu nesaturēja); 3) par biroja priekšnieka rezolūcijas – katras darba dienas beigās atskaitīties par paveiktajiem darbiem – nepildīšanu.

Tiesa secināja, ka Strīķei dotais uzdevums atbildēt Tieslietu ministrijai neatbilst viņas amata aprakstam un kompetencei un viņa veikusi visas nepieciešamās darbības, kas šādā gadījumā būtu jāveic. Savukārt izmeklētājas ziņojumu tālāka vīzēšana, Strīķes un arī tiesas ieskatā, ietilpa viņas pienākumos un vīzētie dokumenti nebija valsts noslēpuma objekts. Izmeklētāja kā procesa virzītāja to apstiprināja un uzskatīja, ka, vīzējot ziņojumu, Strīķe sekmējusi ātrāku minēto jautājumu izlemšanu. Trešā epizode, bija par biroja priekšnieka rezolūcijā dotā uzdevuma nepildīšanu, sākot no 2014. gada 11. aprīļa, katras darba dienas beigās elektroniski sniegt detalizētu darba uzdevumu atskaiti. Tiesa spriedumā raksta, ka Strīķe „vairāk kā desmit gadus ir valsts amatpersona, profesionāle savā darbības jomā un viņai ar iestādes vadītāja rīkojumiem un rezolūcijām ierobežojumi noteikti nesamērīgi. Nav pierādīts, ka pret citiem darbiniekiem vai salīdzināmām amatpersonām būtu bijuši piemēroti līdzīgi ierobežojumi.”⁴⁵ Tiesa atzina, ka KNAB priekšnieks Streļčenoks ir pārkāpis atšķirīgas attieksmes aizliegumu un radījis nelabvēlīgas sekas. Pirmās instances tiesa Strīķes prasību par disciplinārsoda atcelšanu pilnībā apmierināja. 2016. gada martā Rīgas apgabaltiesa šajā lietā atjaunoja tiesvedību.

Pārējās disciplinārlietas ierosinātas par priekšnieka rezolūcijas – aizlieguma pārvietoties biroja drošības zonā apzinātu pārkāpšanu (tiesa Strīķes prasību noraidīja), par darba pienākumu nepildīšanu (noilguma dēļ disciplinārlieta izbeigta), par elektroniskās drošības kartes neregistrēšanu biroja elektroniskās pieejas kontroles sistēmā, kā arī par neatrašanos darba vietā.⁴⁶ No visām disciplinārlietām, kuras Strīķe apstrīdēja tiesā, uz 2016. gada aprīli, kad tika sagatavots šis raksts, spēkā stājies spriedums tikai vienā lietā, kur Strīķes prasība noraidīta. Pārējās tiesvedības vai nu turpinās, vai arī lieta pirmajā instancē vēl nav skatīta.

2.5. Streļčenoka – Dombrovska pingpongs ar Strīķes atlaišanu

Nokaitētajā gaisotnē 2013. gada 20. decembrī, pamatojoties uz to, ka atkārtotajā darba izpildes novērtējumā Strīķe nebija uzlabojusi savu darbību prasītajās jomās un ilgstoši un sistemātiski nav pildījusi Streļčenoka dotos uzdevumus,⁴⁷ Strīķe tika atbrīvota no amata. Ministru prezidents Dombrovskis 2014. gada 7. janvārī Streļčenoka rīkojumu atcēla, norādot uz procesuāliem pārkāpumiem: atkārtotā novērtēšana veikta uz spēku zaudējuša normatīvā akta pamata, uzsakot darba līgumu arodbiedrības biedrei bez arodbiedrības piekrišanas, nav ievērots Darba likums.⁴⁸ Streļčenoks šādu Dombrovska rīcību nosauca par politizētu un uzskatīja, ka, atceļot šo KNAB priekšnieka rīkojumu, Dombrovskis ir pārkāpis savu pilnvaru robežas un uzņēmis tiesas kompetenci. Dombrovska pusē nostājās ģenerālprokurors, kurš uzskatīja, ka premjera rīcība bija likumīga, jo Strīķes atbrīvošanā pieļauti vairāki tiesiski pārkāpumi.⁴⁹

Nedēļu pēc tam, kad premjers atcēla Streļčenoka rīkojumu par Strīķes atbrīvošanu no amata, Strīķe tika atlaista vēlreiz, jo bija zaudējusi darba devēja uzticību. Arī šo rīkojumu Dombrovskis kā KNAB pārraugš atcēla, jo nesaskatīja nekādu jaunu pamatu atbrīvošanai, kā arī norādīja, ka nav ievērota KNAB likuma prasība, biroja amatpersonas novērtēšanai veidot komisiju. Streļčenoks Strīķes darba izpildi bija vērtējis vienpersoniski.⁵⁰ Pēc otrās reizes Streļčenoks laboja iepriekš pieļauto kļūdu, un Strīķes atkārtotai novērtēšanai izveidoja komisiju. Demisionējušais premjers jau pēc amata atstāšanas publiski kritizēja Streļčenoka organizēto atkārtoto vērtēšanu kā neobjektīvu, jo netika ņemts vērā aicinājums vērtēšanā piesaistīt citu institūciju pārstāvjus, bet gan „ļoti formāli, piesaistot sevi atbalstošus padotos,

un šādā veidā to jautājumu it kā atrisinot”.⁵¹ Visbeidzot 2014.gada 7.februārī Streļčenoks Strīķi atlaida trešo reizi.

Pa to laiku Dombrovski premjera amatā bija nomainījusi viņa partijas biedre Laimdota Straujuma, kurai trešā Streļčenoka rīkojuma izvērtēšana bija viens no pirmajiem darbiem amatā. Jaunapstiprinātā premjerministre Streļčenoka rīkojumu neatcēla, jo iepriekš izteiktie pārmetumi formāli tika laboti un kopumā viņai nešķīta pareizi iesaistīties darba strīda risināšanā. „Es personīgi nebūtu sākusi, to, ko Dombrovskis sāka ar atmešanām atpakaļ [Streļčenoka rīkojumu par Strīķes atlaišanu]. Jo tas ir Saeimas ievēlēts cilvēks, ja viņš atlaiž vienu darbinieku, neskatoties kāds uzvārds darbiniekam, tad tās ir viņa tiesības pēc būtības. Ir parasts process, ej tiesāties. Bet tur mēs aizgājām nepareizā virzienā.”⁵²

Rīgas Centra rajona tiesa 2014.gada 10.aprīlī apmierināja Strīķes prasību un lika viņu nekavējoties atjaunot amatā.⁵³ Tiesa uzskatīja, ka Strīķes darbība novērtēta, neievērojot Ministru kabineta noteikto kārtību un nosacījumus, un tādēļ novērtējums nevar kalpot par darba uzteikuma likumīgu pamatojumu. Tāpat Strīķes novērtēšanai nav veidota vērtēšanas komisija atbilstoši KNAB likumam, bet to vienpersoniski veicis KNAB priekšnieks. Tiesa arī norādīja, ka Strīķes atbrīvošanai nav saņemta biroja darbinieku arodbiedrības piekrišana, kaut gan Strīķe ir arodbiedrības biedre.⁵⁴ Tiesvedība turpinājās visās trīs instancēs. Rīgas apgabaltiesas spriedums par Strīķes atjaunošanu amatā stājās spēkā 2014.gada 24.septembrī, kad Augstākās tiesas Civillietu departaments atteicās ierosināt kasācijas tiesvedību.

Strīķes tālākā karjera KNAB nav bijusi spoža. Saņemot disciplinārsodu, Strīķe drīz pēc atjaunošanas tika pazemināta amatā par Juridiskās un personālvadības nodaļas galveno speciālisti iesniegumu jautājumos, savukārt pēc biroja reorganizācijas pārcelta Juridiskās nodaļas galvenā speciālista amatā. Tas bija radikāls kritums karjerā, jo Strīķei bija ievērojama pieredze korupcijas apkarošanas vadīšanā kopš biroja darbības pirmsākumiem, baudot arī starptautisku atzinību. Uz 2016. gada aprīli Strīķes statuss nav līdz galam skaidrs. KNAB priekšnieks vairākkārt medijiem ir skaidrojis, ka viņa ir biroja priekšnieka vietniece, kura ar disciplinārsodu pazemināta amatā par galveno speciālisti Juridiskajā nodaļā, savukārt no pagājušā gada nogales viņa nesaņem arī atalgojumu, jo uz darbu nenāk.⁵⁵

2.6. Citas tiesvedības ar darbiniekiem

Saskaņā ar KNAB sniegto informāciju birojam ar darbiniekiem no 2011. gada uz 2016.gada aprīli procesā ir 15 tiesvedības, taču kopumā to bijis vairāk, jo dažās spriedumi ir stājušies spēkā vai arī procesi turpinās ar nu jau bijušajiem darbiniekiem.⁵⁶

No 15 tiesvedībām četras ir par darba tiesisko attiecību izbeigšanu – trīs no tām ar Dravenieci, viena ar Strīķi (skatīt 3.attēlu). Strīķes lieta, kurā KNAB priekšnieks 2015.gada 20.martā tiesā iesniedzis prasību par darba tiesisko attiecību izbeigšanu, vēl pirmajā instancē nav skatīta, tāpat kā divas no trim Dravenieces lietām. Trešo Dravenieces prasību apelācijas instance daļēji apmierinājusi, daļa atrodas Augstākajā tiesā. KNAB priekšnieks 2013.gada 19.septembrī Dravenieci atlaida, jo viņa gada laikā bija atkārtoti disciplināri sodīta par amata pienākumu nepildīšanu un amata pienākumu nolaidīgu pildīšanu. 2014.gada decembrī Rīgas apgabaltiesa abus disciplinārsodus atcēla, liekot Dravenieci atjaunot amatā un viņai par labu piedzīt aptuveni 25 000 eiro. Pārsūdzības rezultātā viens disciplinārsods jau ir atcelts un tiesas spiedums ir stājies spēkā. Tiesvedība turpinās par otrā disciplinārsoda atcelšanu un atjaunošanu amatā. Jānorāda, ka darbinieku tiesvedībās par darba tiesisko attiecību izbeigšanu tiesa nav vērtējusi atlaišanas pamatotību, bet gan procesuālos pārkāpumus.

3.attēls. KNAB tiesvedības ar darbiniekiem (2011.novembris - 2016.aprīlis)	
Avots: KNAB sniegtā informācija	
	Skaitis
Tiesvedības par darba tiesisko attiecību izbeigšanu	4
Par disciplinārsoda atcelšanu	5
Par naudas balvu piešķiršanu	4
Par atalgojuma noteikšanu	1
Par amata pienākumu pildīšanu, atrodoties interešu konflikta situācijā	1
Kopā	15

Saskaņā ar biroja sniegto informāciju, uz 2016.gada aprīli procesā bija piecas tiesvedības par darbiniekiem piemēroto disciplinārsodu atcelšanu. Trīs no tām ir ar Strīķi par piemēroto disciplinārsodu atcelšanu. No tām vienu prasību tiesa ir daļēji apmierinājusi, bet birojs iesniedzis kasācijas sūdzību, pārējās lietas nav nonākušas līdz pirmajam spriedumam. Biroju pirmajā instancē uzvarējis arī sevišķās lietvedības darbinieks, ko KNAB ir pārsūdzējis. Vēl vienā lietā tiesa noraidījusi izmeklētāja prasību, darbinieks iesniedzis kasācijas sūdzību.

Darbinieki ar biroju tiesājas par atalgojuma noteikšanu (prasība noraidīta) un naudas balvu piešķiršanu (prasības noraidītas), vienā gadījumā arī par iespējamu atrašanos interešu konfliktā, kur pirmās instances tiesa KNAB lēmumu atcēlusi, bet tiesvedība turpinās.

Līdz šim nav redzētas aplēses par to, cik birojam ir izmaksājusi šāda tiesvedību slodze, taču izmaksas varētu būt ievērojamas, ja tajās iekļauj ne vien tiesas izdevumus un spriedumu izpildē paredzēto kompensāciju izmaksu (apjomīgo kompensāciju lietās vēl nav galīgā sprieduma), bet arī biroja juristu darba stundu izmaksas pārstāvības nodrošināšanai tiesās.

2.7. Kolektīvās institūcijas kā opozīcija

Kolektīvās lēmumu pieņemšanas institūcijas varētu būt labs instruments, lai vismaz sākotnēji kompensētu gan iestādes vadītāja vadības pieredzes trūkumu, gan risinātu konfliktus, kas saistīti ar biroja darba organizēšanu, nesaskaņas ar vadošiem darbiniekiem. Piemēram, KNAB padome, kuru veido biroja centrālo nodaļu vadītāji, biroja priekšnieks un viņa vietnieki, lai arī ar konsultatīvām pilnvarām, var izskatīt ar biroja funkciju izpildi saistītus jautājumus.⁵⁷ Cik noprotams no medijiem, padomes sēdes sasauktas reti un ar grūtībām. Padomes kā kolektīvas institūcijas neveiksme zināmā mērā bija saistīta gan ar to, ka tajā bija pārstāvēti tie paši konfliktējošie darbinieki, gan ar to, ka padomes iesaistīšana iestādes vadības jautājumu risināšanā samazinātu iestādes vadītāja ietekmi.⁵⁸ Padomes lomai biroja vadība nevēlas stiprināt, tieši pretēji, tā ir rosinājusi likumā samazināt padomei paredzētos uzdevumus.

KNAB darbinieku arodbiedrība gan darbinieku tiesvedībās, gan diskusijās par KNAB likuma grozījumiem, gan arī citur lielākoties ir pārstāvējusi biroja priekšniekam pretēju viedokli. To, ka tās darbība ir bijusi biroja vadībai apgrūtinājoša, liecina arī biroja vadības aizsāktās diskusijas par operatīvo darbinieku tiesību ierobežošanu būt par arodbiedrības biedriem, kā arī KNAB likumā izslēgtā nepieciešamība darbinieka atlaišanas gadījumā saņemt arodbiedrības piekrišanu.

Problēmas Streļčenoka vadības laikā skāra arī citu institūciju - KNAB Ētikas komisiju, kura ar priekšnieka rīkojumu tika atcelta. Ētikas komisija Streļčenoka uzticību zaudēja pēc tam, kad vērsās pie premjera ar lūgumu izvērtēt iespējamu Streļčenoka un viņa vietnieces Jurčas atrašanos interešu konfliktā, apstiprinot sev atvaļinājumu pabalstus, lai gan tas būtu bijis jādara KNAB pārraugam. Valsts kanceleja šajā lietā pārkāpumus nesaskatīja.⁵⁹ Drīz pēc tam Streļčenoks Ētikas komisiju atcēla. Paziņojumā presei šis solis tika pamatots šādi: „Ētikas komisija ilgstoši pārkāpusi normatīvo aktu prasības, komisijas nolikumu, savas pilnvaras, ar savu prettiesisko rīcību maldinot sabiedrību par iestādes un tās amatpersonu darbības tiesiskumu un tādējādi mazinot sabiedrības uzticēšanos iestādei.”⁶⁰ Jaunās Ētikas komisijas

veidošanā pietrūcis darbinieku atsaucības, komisijas vēlēšanās pietrūcis kvoruma. Tādēļ biroja priekšnieks jauno ētikas komisiju izveidoja pats.⁶¹

Vienīgā ar KNAB saistītā kolektīvā institūcija, ar kuru biroja vadībai izdevusies konstruktīva sadarbība, ir KNAB Sabiedriski konsultatīvās padome, kas gan nav biroja iekšējā struktūrvienība, bet gan padome, ko veido dažādu nevalstisko organizāciju pārstāvji. Tiesa gan, padome, salīdzinot ar iepriekšējiem biroja darbības gadiem, sanākusi reti, tikai divas vai trīs reizes gadā.⁶² Tās uzdevums ir ne vien sniegt rekomendācijas birojam par korupcijas risku mazināšanu publiskajā pārvaldē, bet arī veicināt efektīvu biroja stratēģijas īstenošanu, sniedzot priekšlikumus biroja darbības uzlabošanai.⁶³ Streļčenoka darbības laikā padomei izstrādāts jauns nolikums, kā arī KNAB likumā nostiprinātas tiesības padomes pārstāvjiem kā novērotājiem piedalīties KNAB priekšnieka atlases komisijas darbā.

2.8. KNAB darbinieku sūdzības – tirānija vai kārtība

Latvijas pieredzē nav daudz gadījumu, kad valsts iestāžu darbinieki tik plašā apmērā celtu trauksmi par vadības darbu. KNAB gadījumā darbinieki izmantoja ne vien KNAB pārraugu – Ministru prezidentu, vērsties pie viņa ar sūdzībām, bet arī izmantoja citus instrumentus kā darbinieku vēstules dažādām institūcijām un darba grupām, ka arī cēla trauksmi masu medijos. Viens no tādiem piemēriem ir 2013.gada oktobrī piecu biroja nodaļu vadītāju vēstule, kas bija adresēta premjerministram, Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisijai un ģenerālprokuroram Kalnmeieram⁶⁴, kurā nodaļu vadītāji lūdza izvērtēt pamatu KNAB priekšnieka Streļčenoka atbrīvošanai no amata. Šī vēstule tika atreferēta arī plašsaziņas līdzekļos. KNAB nodaļu vadītāji uzskatīja, ka Streļčenoks nodarbojas ar mērķtiecīgu destruktīvu tirāniju un kritizēja amatpersonas par bezdarbību tirānijas izbeigšanā, kas var sagraut pretkorupcijas sistēmas pamatus valstī un paredzamo tiesvedību rezultātā nodarīt valstij finansiālus zaudējumus.⁶⁵ KNAB darbinieki uzskatīja, ka Streļčenoks izmanto varu un destruktīvi dezorganizē un kropļo KNAB darbu, naidīgi vērsties pret vairākiem pieredzējušiem biroja darbiniekiem, viņus publiski diskreditējot, izvirzot neizpildāmas prasības, lai kavētu viņu tiešo uzdevumu pildīšanu, varētu saukt pie disciplinārbildības un atbrīvot no amata. Nodaļu vadītāji vērsa uzmanību uz to, ka Streļčenoka vadības laikā ir izskausti koleģiāli lēmumu pieņemšanas institūti, noraidīti rakstiski skaidrojumi, risinājumu piedāvājumi. Streļčenoks koncentrējoties uz arvien jaunu kontroles paņēmieni ieviešanu, liekot sagatavot dažāda veida atskaites ar īsiem izpildes termiņiem un kavējot lielākas nozīmības darbu veikšanu. Biroja priekšniekam esot naidīga attieksme pret jebkuru, kas nepiekrīt Streļčenoka viedoklim, vai lūdz paskaidrot viņa rīcību, piemēram, ar finanšu līdzekļiem. Darbinieki norādījuši arī uz nekompetenci specifiskos jautājumos, kas saistīti ar KNAB darbu ārpus interešu konflikta jomas, kur priekšnieks strādājis iepriekš.

KNAB priekšnieks to novērtēja kā nomelnošanas kampaņu skaidrojot, ka to, ko darbinieki saucot par tirāniju, viņš saucot par kārtību. Vēstules parakstītājiem esot personiski motīvi, tai skaitā, tuvojas atkārtota novērtēšana vai disciplinārpārbaudes noslēgums u.c. Streļčenoks pieļāva, ka konfliktam esot kaut kāda politiska aizmugure.⁶⁶ Par Streļčenoka publiskajiem izteikumiem par Kurpnieces iespējamo motivāciju parakstīt šādu vēstuli birojam turpinās tiesvedība par morālā kaitējuma piedzīšanu.⁶⁷

Pēc vēstules saņemšanas premjera Dombrovska retorika nemainījās, norādot uz savām kā pārrauga ierobežotajām iespējām kaut kā ietekmēt situāciju birojā. Ja līdz tam konflikts birojā tika uzskatīts par divu personu – Strīķes un Streļčenoka – strīdu, tad šādas vēstules parādīšanās bija apliecinājums tam, ka konfliktā iesaistīti daudz vairāk darbinieku.

2.9. Biroja reorganizācija

Streļčenoka vadības laikā birojs piedzīvoja reorganizāciju. Atsaucoties uz ģenerālprokurora vadītās darba grupas (tās darbs aprakstīts 3.1. apakšnodaļā) atzinumā norādītajām nepilnībām KNAB darbību regulējošajos normatīvajos aktos, tai skaitā KNAB reglamentā, Streļčenoks rosināja veikt izmaiņas biroja struktūrā. Biroja nokaitētās atmosfēras apstākļos šāds solis tika uzvertts ar aizdomām, ka tiks izmantots, lai atbrīvotos no nepaklausīgajiem darbiniekiem. Kritiski par KNAB reorganizāciju izteicās nevalstiskās organizācijas Delna vadītājs, sakot, ka „KNAB reorganizācija ir Streļčenoka mēģinājums ap sevi pulcēt lojālus cilvēkus”.⁶⁸

Reglamenta izmaiņu izstrādāšanai birojā izveidota darba grupa bez pārstāvjiem no apkarošanas bloka.⁶⁹ Biroja padomei bija dots ļoti ierobežots laiks iepazīties ar grozījumiem. Neskatoties uz padomes atbalsta trūkumu, biroja priekšnieks, atbilstoši likuma prasībai reglamenta grozījumus 2014.gada 3.augustā saskaņoja ar Ministru prezidenti un uzsāka reorganizāciju. Tās rezultātā tika likvidētas Juridiskā un personālvadības, Korupcijas novēršanas, Darbības nodrošinājuma nodaļa un vēl atsevišķas amatu vietas. KNAB priekšnieka tiešā pakļautībā tika izveidota jauna struktūrvienība – sekretariāts.⁷⁰ Likvidētās Korupcijas novēršanas nodaļas vietā izveidota jauna – Politikas plānošanas nodaļa. Juridiskā un personālvadības nodaļa pēc reorganizācijas pārsaukta par Juridisko nodaļu.

Aptuveni 30 likvidēto nodaļu darbinieki saņēma darba uzteikumu, un viņiem tika piedāvāti līdzvērtīgi amati jaunveidojamās nodaļās. Mēneša laikā darbiniekiem bija jāizlemj pieņemt jauno amatu vai darbu KNAB pamest, par to saņemot pabalstu. Korupcijas novēršanas nodaļas vadītāja Kurpniece ar šo uzteikumu pēc būtības tika pazemināta amatā, jo piedāvātais jaunais amats bija zemāks. Streļčenoks skaidroja, ka citu amatu Kurpniecei nav iespējams piedāvāt, jo viņai nav pabeigtas augstākās izglītības tiesību zinātnēs un viņas darbs iepriekš zemu novērtēts.⁷¹ Tiesā Kurpnieces prasība tika noraidīta.⁷² Reorganizācijas rezultātā biroju pameta seši uzteikumu saņēmušie darbinieki. Uz jauno struktūrvienību vadītāju amatiem tika rīkoti slēgti konkursi.

2.10. Darbinieku aiziešana un personāla atlases problēmas

Streļčenoka vadības laikā biroju ir pametuši vairāki ļoti pieredzējuši darbinieki, tiesa gan, nav precīzi zināms, cik lielā mērā tas ir bijis tieši konfliktu dēļ. „Ilgstošās personālvadības problēmas veicina iestādes prestiža krišanos, bet personāla mainība apdraud institucionālo atmiņu un iestādes kopējo kompetenci pretkorupcijas funkciju īstenošanā”, 2014.gada jūnijā secināja Iekšlietu ministrijas valsts sekretāres Ilzes Pētersones-Godmanes vadītā darba grupa, pēc Ministru prezidentes rīkojuma izvērtējot KNAB darbības 2014.gada pirmā pusgada pārskatu.⁷³ Darbinieki vairākkārt mēģinājuši vērst uzmanību, ka birojā netiek nodrošināta vienlīdzīga, taisnīga un godīga personāla atlase.⁷⁴ Lielu satraukumu tieši par personālvadības jautājumiem otrajā novērtējuma ziņojumā pauda OECD, norādot uz lielo darbinieku skaitu, kas pametis biroju, un secinot, ka tas ir atstājis ietekmi uz KNAB personāla kompetenci, jo nozīmīgas institucionālās atmiņas un pieredzes zaudēšanu ir sarežģīti pilnībā kompensēt pat pie visu radušos vakanču aizpildīšanas.⁷⁵ Tāpat OECD norādīja, ka biroja darbinieku tiesvedības ar vadību iedragā darbinieku entuziasmu un novērš no KNAB ikdienas darba. Visi šie faktori aizēno biroja izmeklēšanas centienus un rada jautājumus par biroja kapacitāti veiksmīgi atklāt un izmeklēt korupciju, īpaši sarežģītas lietas.⁷⁶

Ja raugās tikai uz skaitļiem, ko apkopojis pats birojs, Streļčenoka vadības laikā situācija ar personāla mainību kopumā nav īpaši atšķirīga no iepriekšējiem gadiem. Proti, 2012.gadā darba tiesiskās attiecības ar biroju izbeidza 9 darbinieki, 2013.gadā 7 darbinieki, 2014.gadā, kad notika reorganizācija, 16, bet pagājušajā gadā 9 darbinieki. Biroja darbības vēsturē vislielākā darbinieku aiziešana bijusi 2009.gadā, kad darba tiesiskās attiecības izbeigtas ar 22 darbiniekiem.⁷⁷ Paskatoties aiz bezpersoniskiem skaitļiem, jāsecina, ka Streļčenoka vadības laikā personāla situācija ievērojami pasliktinājusies apkarošanas bloka izmeklētāju rindās. Birojs zaudējis vairākus pieredzējušus izmeklētājus kā Signi Boli, kura, cita starpā,

izmeklējusi „Daimler Benz” lietu, biroju pametis Rimants Kuzma (Vaškeviča lieta), Aleksandrs Berezins („Grīnberga lieta” Lemberga lietas ietvaros), Jānis Baumanis (oligarhu lieta), Agnese Indriksone (Daugavpils siltumtīklu lieta).⁷⁸ Tā ir teju trešā daļa izmeklētāju. Izmeklēšanas nodaļas vadītāja Šikore, lai izvairītos no iespējama interešu konflikta izmeklēšanās, ņemot vērā viņas dzīvesbiedra saistību ar partiju „Saskaņa”, atstādināta no pienākumiem un pilda administratīvas funkcijas. Apkaršanas bloka vadītāja Strīķe no bloka vadīšanas pienākumiem atstādināta. Divi no izmeklētājiem uzsāka darbu prokuratūrā, viens Augstākajā tiesā. Nav zināms, cik lielā mērā izmeklētāju lēmumu pamest darbu KNAB ietekmējušas iekšējās nesaskaņas, vai bijuši citi apsvērumi kā labāks atalgojums vai karjeras izaugsme. Taču darba apstākļiem nenoliedzami ir ietekme uz darbinieka motivāciju palikt amatā vai iestādi pamest. Vismaz divi no minētajiem izmeklētājiem ir atklāti pauduši savu neapmierinātību ar KNAB priekšnieka darbībām medijiem.⁷⁹

Arī ar konkursu rīkošanu uz dažādiem amatiem nav gājis gludi. Jau pieminētā Pētersones-Godmanes vadītā darba grupa tika izveidota pēc tam, kad kļuva zināms, ka Streļčenoks sev vietnieku apkaršanas jautājumos, kā arī kolēģus citām augsta līmeņa vakantajām pozīcijām bija sācis meklēt ārpus biroja, uzrunājot viņus personīgi. Nesaskaņu kontekstā tas radīja aizdomas par Streļčenoka centieniem veidot sev lojālo darbinieku loku, jo uzrunātās personas bija noskatītas ļoti nozīmīgiem un augsta līmeņa amatiem – bijušajam Strīķes amatam – priekšnieka vietnieka korupcijas apkaršanas jautājumos, Juridiskās un personālvadības nodaļas vadītāja un Iekšējās drošības nodaļas vadītāja amatiem. Minētajām pozīcijām tika uzrunāti divi Drošības policijas darbinieki - izmeklētājs Aldis Višņevskis, darbinieks Jānis Roze, kā arī Valsts policijas pārstāvis Intars Opolais. Panorāma ziņoja, ka minētie kandidāti ir bijušie Streļčenoka studiju biedri, un kritizēja, ka darbinieki tiek uzrunāti, nevis meklēti atklātā konkursā.⁸⁰ Tomēr darbu birojā no trim minētajiem uzsāka tikai Jānis Roze. Viņš kopš 2014. gada aprīļa birojā vada Iekšējās drošības nodaļu, bet kopš pagājušā gada februāra pilda arī Streļčenoka vietnieka pienākumus korupcijas apkaršanas jautājumos.

Aizdomām par to, ka biroja priekšnieks veido sev pietuvināto personu loku, varēja būt pamats tādēļ, ka pirms viņu uzrunāšanas šiem amatiem 2014.gada martā birojā notika iekšējais konkurss, kurš beidzās bez rezultāta, lai arī tajā bija pieteikušies pieredzējuši KNAB apkaršanas bloka darbinieki, tai skaitā Signe Bole un Lienīte Šikore. Nav zināmi plašāki argumenti, kādēļ neviena no pieredzējušām apkaršanas bloka darbiniecēm netika uzskatīta par atbilstošu, taču priekšnieka izrādītā neuzticēšanās varēja radīt motivācijas problēmas turpināt darbu birojā. Kā minējusi ziņu aģentūra LETA, konkursa komisijā bijis Streļčenoks, viņa vietniece Jurča un Juridiskās un personālvadības nodaļas vadītāja pienākumu izpildītāja. Intervijas ar kandidātiem KNAB priekšnieks veicis vienpersoniski.⁸¹

3. Reakcija

Birojs faktiski visus pēdējos gadus ir atradies ļoti saspringtā iekšējo konfliktu stāvoklī. Gan nevalstisko organizāciju pārstāvji, gan darbinieki ir publiski izteikušies, ka situācijas risināšanā būtu jāveido likumā paredzētā komisija KNAB priekšnieka atbilstības amatam vērtēšanai, taču tas nenotika.

No vienas puses, lai izvairītos no apsūdzēšanas bezdarbībā, bet no otras puses, negribot spert radikālākus soļus un apdraudēt savu politisko kapitālu, Ministru prezidenti – gan Dombrovskis, gan Straujuma izvēlējās uz šādiem sabiedrības pieprasījumiem reaģēt, veidojot dažādas darba grupas. Lai arī bija skaidrs, ka nesaskaņu pamatā bija personāla un komunikācijas trūkuma jautājumi, premjeru iniciatīvas rezultātā radās trīs dažādas darba grupas, kas vērtēja KNAB darbību reglamentējošo normatīvo aktu nepilnības, strādāja pie jauniem grozījumiem KNAB likumā, kā arī vērtēja KNAB sistēmisko pārraudzību. Savukārt vēl divas komisijas vērtēja Streļčenoka kā iestādes vadītāja darba izpildi, bet ne atbilstību

amatam. Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisija savu lomu konflikta risināšanā nesaskatīja.

3.1. Darba grupa Nr.1 – jeb Kalnmeiera darba grupa

2013. gada augustā, KNAB konfliktam kļūstot publiskam, premjerministrs Dombrovskis izveidoja darba grupu, kas izvērtētu KNAB darbību regulējošos normatīvos aktus. Kalnmeiera vadībā darba grupa⁸² secināja, ka daudzi no tiem ir novecojuši, to izveidošanu pamatojošās normas jau kādu laiku vairs nav spēkā. Dažos gadījumos tika konstatētas iekšējo un ārējo normatīvo aktu pretrunas vai neskaidrs regulējums. Darba grupa rosināja reglamentēt biroja priekšnieka disciplinārbildību, nosakot amatpersonu (institūciju), kam ir disciplinārā vara pār biroja priekšnieku, vienlaikus nodrošinot garantijas pret disciplinārbildības izmantošanu ļaunprātīgai KNAB darbības ietekmēšanai.⁸³ Starp nozīmīgākajiem priekšlikumiem bija arī ierosinājums precīzi noregulēt KNAB amatpersonu juridisko statusu, Ministru prezidenta pārraudzības saturu un apjomu, ņemot vērā, ka Valsts pārvaldes iekārtas likuma un Darba likuma piemērošanas robežas nav precīzi noteiktas un praksē rada neskaitāmas piemērošanas problēmas. Tāpat darba grupa rosināja pastiprināt Biroja padomes kā pašpārvaldes institūcijas lomu un ieviest elastīgāku kārtību KNAB viedokļa paušanai plašsaziņas līdzekļiem.

Noslēguma ziņojumā tika izteikts vērtējums arī par KNAB priekšnieka kompetenci, proti, ka „birojā radušos nesaskaņu cēlonis lielā mērā ir meklējams izveidotā darba praksē, KNAB priekšniekam piemērojot vienādu atskaišu sistēmu divām dažādām biroja darbības jomām – korupcijas novēršanas un korupcijas apkarošanas blokiem un biroja darbību vairāk traucē neprasmīga spēkā esošo normatīvo aktu piemērošana un nepilnības iekšējā komunikācijā. Ir saskatāma Biroja priekšnieka neizpratne par to, kādā veidā notiek darbs korupcijas apkarošanas blokā, kur tiek veikti operatīvās darbības pasākumi un kriminālprocesuālās darbības. Minētais būtiski atšķiras no darba procesa korupcijas novēršanas jomā, tādējādi piemērot abām jomām vienādu atskaitīšanās kārtību nav iespējams.”⁸⁴

KNAB gandrīz visas šīs darba grupas norādes izpildīja⁸⁵, izņemot biroja padomes lomas stiprināšanu, jo neuzskatīja par nepieciešamu to attīstīt, ņemot vērā, ka par padomei paredzētajiem uzdevumiem tāpat atbildību nes tikai iestādes vadītājs.

3.2. Streļčenoka darbības vērtēšana – divas komisijas

Lai arī KNAB likumā tobrīd paredzēta bija tikai priekšnieka atbilstības amatam vērtēšana ar noteiktu procedūru, Ministru prezidenti izlēma piemērot valsts pārvaldes iestāžu vadītājiem piemērojamo procedūru un divkārt organizēja Streļčenoka darba izpildes novērtēšanu. Šāda pieeja tika kritizēta kā juridiski šaubīga, jo Streļčenoks neatrodas parastās padotības attiecībās. KNAB priekšnieku gan ieceļ, gan atceļ no amata Saeima, tādēļ, piemēram, Saeimas Juridiskā biroja ieskatā, šāda vērtēšana nav attiecināma uz biroja priekšnieku, jo ar šādu vērtēšanu tiek aizskarta biroja priekšniekam likumā noteiktā patstāvība.⁸⁶ Neskaidrības radīja arī tas, kādas tiesiskās sekas KNAB priekšniekam varētu piemērot, piemēram, gadījumā, ja komisijas vērtējums būtu ļoti kritisks, jo biroja likumā šāds KNAB priekšnieka atlaišanas pamatojums, proti, zems darba izpildes novērtējums, nav paredzēts. Neskatoties uz strīdīgajiem juridiskajiem pamatiem vērtēšanas komisiju izveidē, jānorāda, ka, tā kā vērtēšanā piedalījās nozares profesionāļi, komisijas slēdziena objektivitāte kopumā netika apšaubīta.

Pirmo Streļčenoka darba izpildes vērtēšanu ierosināja premjerministrs Dombrovskis 2013. gada oktobra beigās. Vērtēšanas komisija Satversmes aizsardzības biroja direktora Jāņa Maiziša vadībā⁸⁷ Streļčenoka divu gadu darbu novērtēja salīdzinoši viduvēji, piešķirot C līmeni, proti, darba izpilde noris saskaņā ar prasībām attiecīgajā nozarē. Kopumā ar šādu viduvēju vērtējumu Streļčenoks varēja turpināt darbu. Vērtēšanas komisijas vadītājs Maizītis

medijiem atzina, ka lēmums par Streļčenoka darba kvalitātes novērtēšanu pieņemts koleģiāli, lai gan starp dažiem komisijas locekļiem viedokļi atšķīrās. Maizītis pats skeptiski vērtējis Streļčenoka spēju vadīt biroju un pamatā vērtējis viņu ar D līmeni.⁸⁸

Gan šīs komisijas, gan Kalnmeiera komisijas secinājumi par Streļčenoka kompetenci nebija glaimojoši, ņemot vērā to, ka Streļčenoks KNAB vadītāja amatā bija nostrādājis jau divus gadus. „Apmēram gads vajadzīgs, lai saprastu visu. (..) Streļčenokam, kuram par operatīvo darbu un izmeklēšanu praktiski ... minimāla pieredze, gads bija vajadzīgs, lai kaut cik kompetenti varētu sākt darboties. Par otro gadu, jā, it kā jau vajadzēja sākt kaut ko saprast, bet tad arī konflikts jau bija aizsācies”, Streļčenoka vērtēšanu un kompetences trūkumu intervijā komentēja Kalnmeiers.⁸⁹

Arī 2015. gada vasarā Streļčenoka darba vērtējums nebija uzlabojies. Šoreiz jau pēc premjerministres Straujumas rīkojuma izveidotā vērtēšanas komisija darbību novērtēja ar „labi”, kas pielīdzināms 2013. gada C vērtējumam.⁹⁰ Ministru prezidente Straujuma bija aicinājusi komisiju veikt paplašināto 360 grādu novērtēšanu un ņemt vērā KNAB arodbiedrības, PROVIDUS un Delnas, kā arī citu organizāciju viedokļus. Straujuma atzina, ka gaidījusi šīs komisijas vērtējumu, lai lemtu par tālāko rīcību. Ja tas būtu Streļčenokam nelabvēlīgs, tad tas radītu pamatu veidot komisiju un vērtēt viņa atbilstību amatam. Pēc komisijas piešķirtā vērtējuma „labi”, premjerei neesot bijis pamata veidot šādu komisiju. „Ja man būtu iespējas, es viņu būtu atbrīvojusi, bet es neredzēju nekādu iespēju, juristi norādīja, ka nepieciešams pamats un man [tāda] nebija [red. – jo komisija Streļčenoku novērtēja ar „labi”]. Varbūt tā nebija mana labākā darbība ar KNAB, jo mana gribēšana bija savādāka, nekā manas tiesības. Es labprāt būtu atlaidusi KNAB vadītāju, redzot, kas tur notika. Bet no otras puses atlaist KNAB vadītāju, kurš vērtē partijas, kurš vērtē mani... Es uzskatu, ka tas nav pareizi un premjeram nav tiesību aiztikt KNAB vadītāju pēc būtības, lai gan es uzskatīju un joprojām uzskatu, ka viņš būtu jānomaina.”⁹¹

3.3. KNAB priekšnieka formālā atskaitīšanās

Pēdējie grozījumi KNAB likumā šādu KNAB priekšnieka vērtēšanu vairs neparedz. Galvenais pamatojums ir ne vien centieni novērst KNAB priekšnieka patstāvības ierobežošanu, bet arī tas, ka līdzīga tipa iestāžu kā Ģenerālprokuratūra vai Satversmes aizsardzības birojs vadītāji šādā veidā netiek vērtēti. Tagad vienīgā atskaitīšanās forma, kas paredzēta par paša biroja darbību, nevis biroja priekšnieka kompetencēm, ir reizi gadā iesniedzot Ministru kabinetam un Saeimai ziņojumu par biroja darbības rezultātiem biroja funkciju izpildē, par biroja personālpolitikas attīstību un budžeta līdzekļu izlietojumu. Uz ziņojuma izskatīšanu Ministru kabinetā un Saeimas atbildīgajā komisijā var uzaicināt ģenerālprokuru. Likumā paredzēts, ka nepieciešamības gadījumā ekspertu komisija (tā pati, kas veic KNAB priekšnieka pretendentu atlasīšanu) sniedz Ministru kabinetam un Saeimai atzinumu par biroja priekšnieka ziņojumu. Ziņojumā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi un apjomu nosaka Ministru kabinets.

Līdz šim KNAB darbības pārskatu izskatīšana ir bijusi diezgan formāla atskaitīšanās forma, kurā Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisijas deputāti, kuri var nebūt eksperti nozarē, uzklausa paša biroja sagatavoto informāciju un uzdod sev interesējošos jautājumus. Jānorāda, ka biroja pārskatos publicētā statistika nesniedz pilnīgu priekšstatu par biroja funkciju izpildi. Dati un aprakstītie atsevišķie piemēri parāda biroja darbu tikai fragmentāri, neļaujot izdarīt secinājumus par, piemēram, apkarošanas bloka darba kvalitāti, tendencēm, lietu raksturu. Tāpat trūkst arī novēršanas darba izvērtējuma, kas ietvertu analīzi par konstatēto pārkāpumu nozīmīgumu un biroja pieeju korupcijas novēršanā kopumā. Tādēļ līdzšinējo praksi nevar uzskatīt par profesionālu un sistemātisku biroja un iestādes vadītāja darba izvērtējumu. Ņemot vērā līdzšinējo formālo pieeju biroja darba atskaišu izskatīšanā, būtu nepieciešams izvērtēt,

vai pašreiz likumā paredzētā atskaitīšanās ir pietiekams līdzsvars biroja priekšnieka nostiprinātajai varai.

3.4. Darba grupa Nr.2

Kalnmeiera vadītās darba grupas priekšlikumu pilnveidot KNAB likumu, ar Ministru prezidenta 2014. gada 17. janvāra rīkojumu uzticēja darba grupai Valsts kancelejas direktores Dreimanes vadībā.⁹² Šai darba grupai bija precīzi jānosaka KNAB amatpersonu juridisko statusu, Ministru prezidenta veiktās pārraudzības saturu un apjomu, jālemj par disciplinārbildības piemērošanas vēlamo mehānismu biroja priekšniekam, jāstiprina biroja padomes lomu un jārisina citus jautājumus.⁹³

Deviņu mēnešu laikā darba grupa sagatavoja KNAB likuma grozījumu projektu, tajā tika nostiprināta KNAB neatkarība, nosakot, ka KNAB atrodas Ministru kabineta institucionālā pārraudzībā, ko īsteno ar Ministru prezidenta starpniecību. Turklāt šajās pārraudzības attiecībās paredzēja nepieciešamības gadījumā iesaistīt arī ekspertu komisiju kā⁹⁴ vidutāju, kas sniedz savu atzinumu par pārrauga lēmumiem⁹⁵. Darba grupas likumprojekts sašaurināja iespējas KNAB priekšnieka atbrīvošanai no amata, kā arī noteica, ka KNAB priekšnieks nav pakļauts ikgadējai vērtēšanai. Starp priekšlikumiem bija valsts dienesta attiecību ieviešana birojā.

Tika risināti līdz šim problemātiskie jautājumi, proti, noteikts, ka turpmāk biroja priekšnieka lēmumus par biroja darbinieka vai amatpersonas atbrīvošanu no amata varēs pārsūdzēt administratīvā procesa ietvaros. Līdz šim birojā bija dažāda pieredze, tiesvedības tika ierosinātas, galvenokārt, vispārējās jurisdikcijas tiesā, pamatojoties uz Darba likuma pārkāpumiem, atsevišķos gadījumos arī administratīvā procesa ietvaros.

Priekšlikumi ievērojami vieglāku padarīja biroja darbinieku darba tiesisko attiecību izbeigšanu, jo darbinieka atbrīvošanai no amata turpmāk neparedzēja arodbiedrības piekrišanu. Arodbiedrība vismaz divos skaļākajos darbinieku atlaišanas gadījumos (Strīķes un Dravenieces) tam nebija piekritusi, un tas ievērojami apgrūtināja biroja pozīcijas tiesvedībās. Likumprojektā bija arī citi nozīmīgi grozījumi, taču kopumā šie priekšlikumi stiprināja KNAB neatkarību un iestādes vadītāja varu.

Pret darba grupas priekšlikumiem asi iebilda KNAB darbinieku arodbiedrība. Arodbiedrības valdes locekle Kurpniece sabiedriskajā televīzijā komentēja, ka „lasot likuma grozījumus, cauri spiežas Streļčenoka „āža kāja”. Ir daudz tādu punktu, kas var novest pie vadītāja rīcības brīvības un patvaļas”.⁹⁶

Eksperti kopumā atzinīgi novērtēja Valsts kancelejas darba grupas rezultātā tapušos priekšlikumus⁹⁷, tos atbalstīja arī KNAB vadība, jo piedalījās to izstrādāšanā. Aktīvi likumprojektu publiski aizstāvēja Valsts kancelejas vadītāja Dreimane.⁹⁸ Neskatoties uz to, ka Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisija 2015.gada 10.februārī nolēma, ka aicinās premjeri pēc iespējas ātrāk virzīt Valsts kancelejas izstrādātos grozījumus un pauda gatavību uzņemties tālāku likumprojekta izstrādāšanu Saeimā, projekta virzība iestrēga.⁹⁹ Liela loma tajā bija Ministru prezidentes pārstāvētās Saeimas Vienotības frakcijas iebildumiem, kura likumprojekta tālāku izskatīšanu bremzēja un faktiski bija nostājusies KNAB darbinieku arodbiedrības pusē.¹⁰⁰ Likumprojekta virzību atdzīvināt neizdevās KNAB priekšniekam Streļčenokam, kurš vēstulē visiem Saeimas deputātiem, skaidrojot likumprojekta nozīmi, aicināja izmantot likumu ierosināšanas tiesības un projektu iesniegt izskatīšanai Saeimā.¹⁰¹ Tas nenotika.

3.5. Darba grupa Nr.3

Trešā darba grupa, kura vērtēja KNAB pārraudzības problemātiku, radās pēc tam, kad Ministru prezidente Straujuma 2014.gada jūnijā paziņoja, ka rosinās Ministru kabinetu veidot Streļčenoka izvērtēšanas komisiju, tomēr savas domas mainīja, jo tam nebija nepieciešamā atbalsta ne no Saeimas deputātiem, ne ģenerālprokurora.

Gan premjerministre, gan ģenerālprokurors sāka publiski apspriest KNAB pārraudzības problēmu un pat aktualizēja jautājumu par biroja kā atsevišķas iestādes sadalīšanu atbilstoši funkcijām, tās nododot citām institūcijām, piemēram, partiju finanšu kontroli nododot Valsts kontrolei, korupcijas apkarošanu prokuratūrai vai policijai.¹⁰² Līdz ar to atkal bija pamats veidot jaunu darba grupu, kas to vērtētu.

Iekšlietu ministrijas valsts sekretāres Pētersones – Godmanes vadībā darba grupa¹⁰³ divu nedēļu laikā, izvērtējot KNAB pusgada darbības pārskatu, KNAB darbības stratēģiju 2014-2016, darbinieku iesniegumus par personālvadības problēmām birojā, kā arī, runājot ar KNAB priekšnieku, secināja, ka „KNAB darbības efektivitātes nozīmīgākais apdraudējums un risks ir pastāvīgie KNAB iekšējie konflikti, kas rada tiešu ietekmi uz iestādes funkciju izpildi, graujot iestādes reputāciju un īpaša izņēmuma statusa valsts pārvaldē nozīmīgumu”.¹⁰⁴

Darba grupa apsprieda vairākus KNAB pārraudzības modeļus kā iespējamus risinājumus, taču par vispiemērotāko atzina KNAB nodošanu Iekšlietu ministra pārraudzībā.

Šis darba grupas priekšlikums par pārraudzības maiņu tika kritizēts un kopumā neguva atbalstu ekspertu vidū, jo biroja pārrauga nomaina no vienas politiskas amatpersonas – Ministru prezidenta – uz citu politisku amatpersonu – Iekšlietu ministru nekādā veidā neatrisināja iestādes politiskās ietekmēšanas risku.

3.6. OECD pasteidzina KNAB likuma grozījumu pieņemšanu

Darbs pie KNAB likuma grozīšanas atsākās 2015.gada rudenī pēc OECD novērtējuma ziņojuma publicēšanas. OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 2.fāzes novērtējuma ziņojumā bija iekļautas rekomendācijas, kas Latvijai būtu izpildāmas, lai pilnveidotu savu politiku un tās īstenošanu starptautiskās kukuļdošanas jautājumos un korupcijas novēršanas un apkarošanas politiku kopumā. Pozitīvam lēmumam par Latvijas gatavību pievienoties OECD svarīga bija sekmīga un savlaicīga darba grupas rekomendāciju izpilde. No ziņojuma izrietēja, ka nepieciešams stiprināt KNAB darbības tiesisko neatkarību, kā arī KNAB priekšnieka atbrīvošanas no amata procedūru, precizējot atbrīvošanas tiesiskos pamatus, komisijas izveidošanas nosacījumus biroja priekšnieka atbrīvošanai, kā arī KNAB likumā nosakot, ka biroja priekšnieka atbrīvošana ir iespējama tikai ar pamatotiem iemesliem un komisijas atļauju.¹⁰⁵ Līdz ar to bija jāgroza biroja likums.

2015.gada novembrī Valsts kancelejas sagatavotais KNAB likuma grozījumu projekts ietvēra tikai OECD rekomendācijās norādītos nepieciešamos uzlabojumus, taču neskāra citus jautājumus, kas iepriekš bija izraisījuši pretrunīgus viedokļus. Grozījumu kodolīgumu Valsts kanceleja pamatoja ar to, ka plašāku jautājumu regulēšanu būs iespējams apspriest jauna KNAB likuma gatavošanas procesā, par kura nepieciešamību Ministru kabinets jau bija lēmis. Sagatavotais likumprojekts precizēja divus galvenos jautājumus – Ministru prezidenta pārraudzības apjomu, un biroja priekšnieka atļaušanas tiesisko pamatojumu, novēršot normu pārāk plašas interpretācijas iespējas. Saeimā likuma grozījumu projekts apauga ar plašākiem un pretrunīgi vērtētiem priekšlikumiem. Visbeidzot, 2016.gada 10.martā Saeimas deputāti vienprātīgi atbalstīja plašākos grozījumus.

Precizējot Ministru prezidenta pārraudzību, likums noteica, pārraudzība neattiecas uz biroja lēmumiem par savas kompetences jautājumiem – korupcijas novēršanu, apkarošanu, partiju finanšu un priekšvēlēšanu aģitācijas kontroli.

Biroja priekšnieka neatkarība un vara ir ievērojami nostiprināta, jo 1) priekšnieku vairs nevarēs atbrīvot uz neatbilstības amatam pamata, ja vien netiks konstatēts tīšs likumpārkāpums vai nolaidība, kā rezultātā radīts būtisks kaitējums valstij vai personai; 2) turpmāk vairs nenotiks priekšnieka darba rezultātu vērtēšana, atskaitīšanās saglabāta vien ne retāk kā reizi gadā iesniedzot Ministru kabinetam un Saeimai ziņojumu par biroja darbības rezultātiem, par personāla politikas attīstību un budžeta līdzekļu izlietojumu.

Sarucis komisijas sastāvs, kas vērtē iemeslus biroja priekšnieka atbrīvošanai no amata. To turpmāk vērtēs ģenerālprokurora vadīta komisija, kurā piedalīsies arī Valsts kancelejas direktors, Satversmes aizsardzības biroja direktors un Drošības policijas priekšnieks. Komisijā vairs nepiedalīsies Augstākās tiesas pārstāvis. Ar padomdevēja tiesībām tās darbā varēs piedalīties ne vairāk kā trīs Sabiedriski konsultatīvās padomes pilnvaroti pārstāvji. Nav paredzēts komisijā pilnvarot pārstāvjus, minēto institūciju vadītājiem turpmāk būs jāpiedalās pašiem. Teorētiski jau tā šaurais komisijas sastāvs var vēl vairāk sarukt, ja kādam no komisijas locekļiem interešu konflikta dēļ sevi no pienākumiem jāatstata vai arī citu apsvērumu dēļ dalība komisijā nav iespējama. Tāpat pašlaik nav regulēta komisijas lēmumu pieņemšanas kārtība, ja komisija lēmumu pieņem balsojot, taču balsis sadalās uz pusēm. Nozīmīgs uzlabojums ir ieviestā norma, ka gadījumā, ja minētā komisija nekonstatē likumā noteiktos iemeslus priekšnieka atbrīvošanai no amata, viņa atbrīvošanas procedūru pārtrauc. Tas novērš situācijas, ka Ministru kabinets un parlaments varētu ignorēt komisijas slēdzieni un lemt par KNAB priekšnieka atbrīvošanu.

Starp jauninājumiem, kas nostiprina KNAB priekšnieka tiesības, jāmin arī likumā paredzētās KNAB priekšnieka tiesības apstrīdēt komisijas lēmumu, ja komisija ir konstatējusi iemeslus priekšnieka atbrīvošanai no amata. Ja komisijas lēmums nav pārsūdzēts vai arī pārsūdzības rezultātā tiesa atzinusi, ka tas ir tiesisks, tad komisija lēmumu nosūta Ministru prezidentam. Ministru prezidents sagatavo un iesniedz Saeimai attiecīgu lēmuma projektu par biroja priekšnieka atbrīvošanu no amata. Saeimas lēmums par biroja priekšnieka atbrīvošanu no amata nav pārsūdzams.

Likumā tika iekļauts Loskutova iesniegtais priekšlikums par valsts dienesta attiecību ieviešanu birojā, kas turpmāk ievērojami atvieglos iestādes vadītāja lēmumu pieņemšanu attiecībā uz personālu, tai skaitā, atlaižot darbinieku no darba, kam vairs nebūs nepieciešama arodbiedrības piekrišana. Tas līdz šim bija lielākais pašreizējā KBAB vadītāja Streļčenoka šķērslis, lai atbrīvotos no, viņaprāt, darbam birojā neatbilstošiem darbiniekiem.

Minētās normas ievērojami nostiprina KNAB priekšnieka varu un neatkarību, tai pretī samazināta ir priekšnieka atskaitīšanās – izslēdzot KNAB priekšnieka kvalifikācijas vērtēšanu un ievērojami ierobežojot atbrīvošanas no amata iemeslus. Tas nozīmē, ka KNAB priekšnieka iecelšanas process un kvalitāte lielā mērā izšķir biroja darba efektivitāti turpmākiem pieciem gadiem. No vienas puses, pie veiksmīgi strādājoša priekšnieka, šīs garantijas nodrošina viņu pret nepamatotu politisku iejaukšanos, no otras puses, pieļaujot kļūdas pretendentu atlasē un izvēloties ne tik pārlicinoši atbilstošu priekšnieku, hipotētiski var veidoties situācijas, kad iestādes efektīvs darbs var būt apdraudēts, jo Ministru prezidentam un likumdevējam ir visai maz instrumentu, kā pieļauto kļūdu labot. Tādēļ šajā kontekstā diskutējams ir jautājums, vai piešķirtā vara ir līdzsvarota ar atbilstošu iestādes vadītāja atbildību un atskaitīšanos.

3.7. Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisija konflikta risināšanā neiesaistās

Teorētiski varētu sagaidīt, ka par KNAB priekšnieka darbību, tai skaitā, konfliktu risināšanu interese ir arī institūcijai, kas viņu šajā amatā iecel, šajā gadījumā Saeimai un attiecīgajām ar korupcijas jautājumiem strādājošajām komisijām. Taču tās šādu iniciatīvu neizrādīja. Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisijas vadītājs Loskutovs, kuram ir labs priekšstats par

KNAB darbības niansēm, ņemot vērā to, ka pats šo iestādi savulaik vadījis, uzskatīja, ka politiķiem šajā situācijā nav jāiesaistās: „Man liekas, mēs vienu reizi uzklausiņām. Es apzināti negribēju, lai būtu politiķu iejaukšanās šajā situācijās, kuru pēc manas absolūtas pārliecības, bija jāizšķir tiesai.”¹⁰⁶

3.8. KNAB un politiķi

Notikušais KNAB Streļčenoka vadībā parādīja to, ka KNAB priekšnieks pie pašreizējā regulējuma ir pietiekami pasargāts un neatkarīgs, kādam šim amatam arī būtu jābūt. Ja KNAB vēsturē ir bijuši gadījumi, kad premjerministrs izrāda lielu interesi par KNAB priekšnieka darbību, īpaši Aigara Kalviša valdības laikā (2004-2007), tad Streļčenoka vadības periodā Ministru prezidenti šo pārraudzību drīzāk saskatījuši kā lielu apgrūtinājumu, cenšoties izvairīties no izlēmīgākiem soļiem – komisijas veidošanas Streļčenoka atbilstības amatam vērtēšanai. Premjeru izvairīgā attieksme bija saistīta ar nevēlēšanos apdraudēt savu politisko kapitālu, izvairīšanos no apvainojumiem biroja politiskā ietekmēšanā un plašāka Saeimas un arī ģenerālprokurora atbalsta trūkumu. Tādēļ pamatojums „neatbilstība ieņemamajam amatam” tika uzlūkots visai šauri, tikai kā likumpārkāpums, nesaistot to ar plašāku problēmu loku, tai skaitā, vājām vadības prasmēm.

Lai arī 2014.gada jūnijā izveidojās neveikla situācija, kad premjerministre Straujuma publiski puda gatavību veidot Streļčenoka atbilstības amatam vērtēšanas komisiju, vēlāk viņa savas domas mainīja. Trūka ne vien politiskā atbalsta, bet arī atbalsta starp nozares profesionāļiem – ģenerālprokurora pozīcija komisijas veidošanai bija noraidoša. Ģenerālprokurors intervijā atzina, ka komisijas neveidošana bija pareizs lēmums, jo bija jānodala emocijas no faktiem. „Tas, ka es iebildu komisijai par atlaišanu, tas jau nenozīmēja, ka viņi nevarēja veidot komisiju. Tam nav nekādas nozīmes. Ja būtu Ministru kabineta lēmums, tad būtu komisiju veidojuši. (..) Ņemot vērā, ka es attieksmi biju paudis, būtu visticamāk cits komisijas vadītājs.”¹⁰⁷

Premjerministri gāja izvairīšanās ceļu, vienlaikus paildzinot „kara” stāvokli. PROVIDUS pētnieks Kalniņš uzskata, ka šāda komisija bija jāveido: „(..) Tāda iekšējā kara stāvokļa ilga funkcionēšana neko labu nedod, tikai visu laiku grauž KNAB reputāciju. Man šķiet, būtu bijis pareizi to atrisināt vienreiz par visām reizēm un viens veids, kā to darīt, ir novērtēt Streļčenoku – vai der amatam vai neder. Ja Streļčenoks der amatam, tad hierarhiskā iestādē tiem viņa pretiniekiem ir jāsaprot, ka viņi ir zaudējuši.” Savukārt Loskutovs, tautsargs par šādas komisijas veidošanas nepieciešamību, bija piesardzīgs, jo „(..) tādas komisijas darbības uzsākšana parādītu visai pasaulei, ka prasmīgi novedot situāciju līdz absurdam, var priekšnieku faktiski nostādīt uz atstādināšanas no amata robežas”.¹⁰⁸

Ja no vienas puses tā bija premjeru sava veida izvairīšanās taktika, no otras puses, ja raugās no politiskās ietekmēšanas viedokļa, īpaši gadījumos, kad uz juridiski šaubīgiem pamatiem tika veidotas Streļčenoka darba izpildes novērtēšanas, formāli tos varēja uzskatīt arī par politiskās ietekmēšanas gadījumiem. To arī KNAB priekšnieks Streļčenoks saskatīja, vērsot starptautisko organizāciju un ārvalstu vēstniecību uzmanību mēģinājumiem apdraudēt KNAB neatkarību.¹⁰⁹

Tomēr par praktiskiem politiskās ietekmēšanas gadījumiem Streļčenoka vadības laikā nevar runāt. „Man liekas, ka politiķiem vienmēr būtu jābūt drusku neapmierinātiem ar KNAB vadību, tā ir veselīgas situācijas pazīme,” intervijā saka PROVIDUS eksperts, komentējot, ka Streļčenoka darbības laikā nav novērojis politiskās ietekmēšanas mēģinājumus.¹¹⁰ Par spīti visiem konfliktiem, kas pēdējos gados plosīja KNAB, politiskās partijas savos vērtējumos par biroja darbu bijušas klusas, interesi par Streļčenoka nomaiņu nav izrādījušas. Tam var būt vairāki izskaidrojumi. Pirmkārt, pēdējo gadu laikā, KNAB ir bijis tikai viens liela mēroga korupcijas gadījums – VAS „Latvijas dzelzceļš” valdes priekšsēdētāja Uģa Magoņa lieta.

Līdzībās runājot – vairāk bijis mazo lomu, ne cerēto lielo zivju. Otrkārt, partiju dienaskārtībā pēdējos gados korupcijas apkarošanas efektivitāte nav ieņēmusi lielu lomu, ko apliecina tas, ka korupcijas mazināšana pašreizējās Kučinska (ZZS) valdības deklarācijā nav vispār minēta.¹¹¹ Treškārt, partijām šāds biroja stāvoklis varētu būt visai izdevīgs, jo nerada īpašu apdraudējumu. Šim izskaidrojumam piekrīt arī bijusī premjerministre Straujuma: „(..) Jo nespēcīgāks KNAB, jo vienkāršāk dzīvot.”¹¹²

Atsevišķas partijas, piemēram, Zaļo un zemnieku savienība publiski vairākkārt paudušas atbalstu Streļčenokam KNAB priekšnieka amatā. Savukārt smagos noziegumos apsūdzētais Lembergs pēc tam, kad Streļčenoks pirmo reizi bija atlaidis Strīķi, publiski viņu uzslavēja „Streļčenoks ir parādījis, ka ir sevi cienošs, likuma garu un burtu ievērojošs priekšnieks.”¹¹³

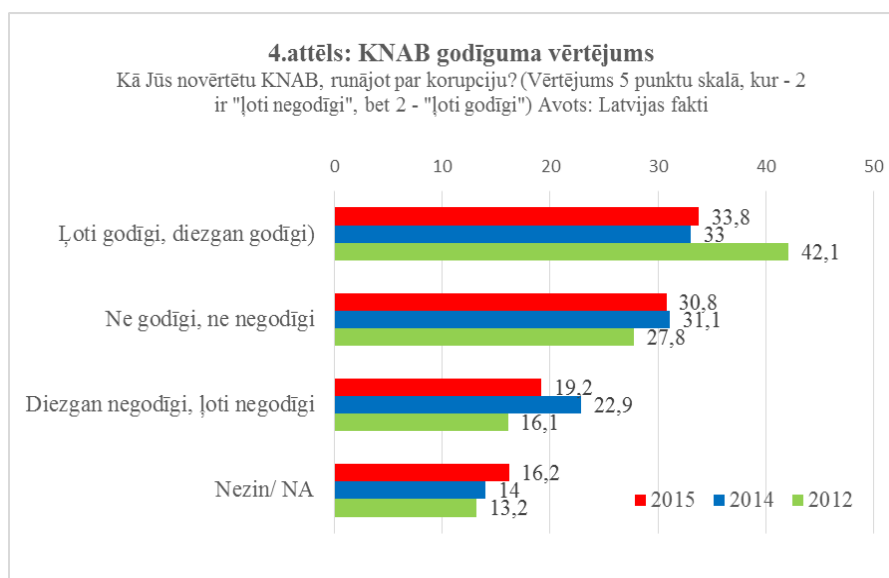
4. Sekas

Iekšējās nesaskaņas atstāja ietekmi uz paša biroja reputāciju, kā arī darbības rezultātiem, ievērojami iedragājot tā tēlu sabiedrībā, kā arī paverot iespējas apšaubīt šāda biroja nepieciešamību. Biroja augstākās amatpersonas nav kļuvušas par viedokļu līderiem, lai runātu par korupcijas mazināšanu plašā šī jēdziena izpratnē, nevis tikai caur šauru birokrātisku biroja funkciju prizmu.

4.1. Sabiedrības uzticības mazināšanās

Konflikti birojā grāva biroja reputāciju un ievērojami samazināja sabiedrības uzticību birojam. Kā liecina „Latvijas Fakti” veiktās aptaujas (skatīt 4.attēlu), tad 2012.gadā biroju kā godīgu vai ļoti godīgu vērtēja 42,1% respondentu, bet 2014.gadā šis vērtējums jau bija sarucis līdz 33%.¹¹⁴

Daudz augstāk sabiedrība vērtē Valsts ugunsdzēsēju un glābšanas dienestu, Valsts kontroli, Valsts ieņēmumu dienestu, medijus, nevalstiskās organizācijas.

Turklāt, kā redzams attēlā, 2015.gadā situācija būtiski nav uzlabojusies – godīguma vērtējums nav pieaudzis, kamēr pavisam nedaudz samazinājies vērtējums par KNAB negodīgumu.

Salīdzinot ar 2012.gadu, kad kā ļoti svarīgu pasākumu korupcijas mazināšanā 62,1% norādīja papildu līdzekļu piešķiršanu KNAB, 2014.gadā tam piekrita tikai 55,4%

respondentu, 2015.gadā nedaudz pieaugot līdz 59,7%. Savukārt SKDS 2015.gada decembrī veiktā sabiedriskās domas aptauja liecina, ka uzticība KNAB ir zemāka nekā Valsts policijai, prokuratūrai un tiesai, proti, saņemot negatīvu vērtējumu -3,6 punktus. Zemāku vērtējumu par biroju saņēmušas komercbankas, Ministru kabinets, Saeima un politiskās partijas.¹¹⁵

4.2. KNAB bez viedokļu līdera

KNAB funkcijās ietilpst ne tikai korupcijas apkarošana un novēršana, bet arī sabiedrības izglītošana, izpratnes veidošana par korupciju kā nevēlamu parādību. Tajā liela nozīme ir iestādes vadītājam, kuram jābūt kā viedokļu līderim, visdažādākajos veidos uzrunājot korupcijas problemātiku. Streļčenoks par autoritāti šādā nozīmē nekļuva. Biroja vadība izvairījās no plašāku vērtējumu sniegšanas, kas sniedzas pāri specifiskām situācijām un veido sabiedrības apziņu, piemēram, par politisko ētiku un tiesiskumu. To ilustrē Streļčenoka izvairīšanās no morāla vērtējuma LTV raidījumā 1:1, neatbildot uz vairākkārt uzdoto jautājumu par to, vai korupcijas noziegumos apsūdzētiem politiķiem, piemēram, Lembergam būtu jāļauj piedalīties vēlēšanās, valdības veidošanā, pašvaldības vadīšanā. „Mēs darbojamies likuma ietvaros. Man šinī situācijā par viedokļa izteikšanu vai neizteikšanu nav ko teikt. (..) Tas neskar biroja pašreizējo kompetenci.”¹¹⁶

4.3. Kritiska sadarbība ar medijiem

Medijiem KNAB stāstā bija liela nozīme, jo tos KNAB darbinieki izmantoja trauksmes celšanai par norisēm birojā, paužot savu personisko vērtējumu par priekšnieka darbībām. Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītājam kritiska personiskā viedokļa paušanu par biroja priekšnieku žurnālā „Ir” beidzās ar disciplinārsodu – rājienu.¹¹⁷ Paustie viedokļi bija ļoti asi, tikpat asa bija reakcija uz tiem. Strīķei un Jurašam par paustajiem personiskajiem viedokļiem gan jau minētajā žurnālā, gan LTV raidījumā 1:1 bija jāsniedz paskaidrojumi Drošības policijai, kura pēc KNAB priekšnieka iesnieguma vērtēja vai izteikumi nav nodarījuši kaitējumu valstij.¹¹⁸

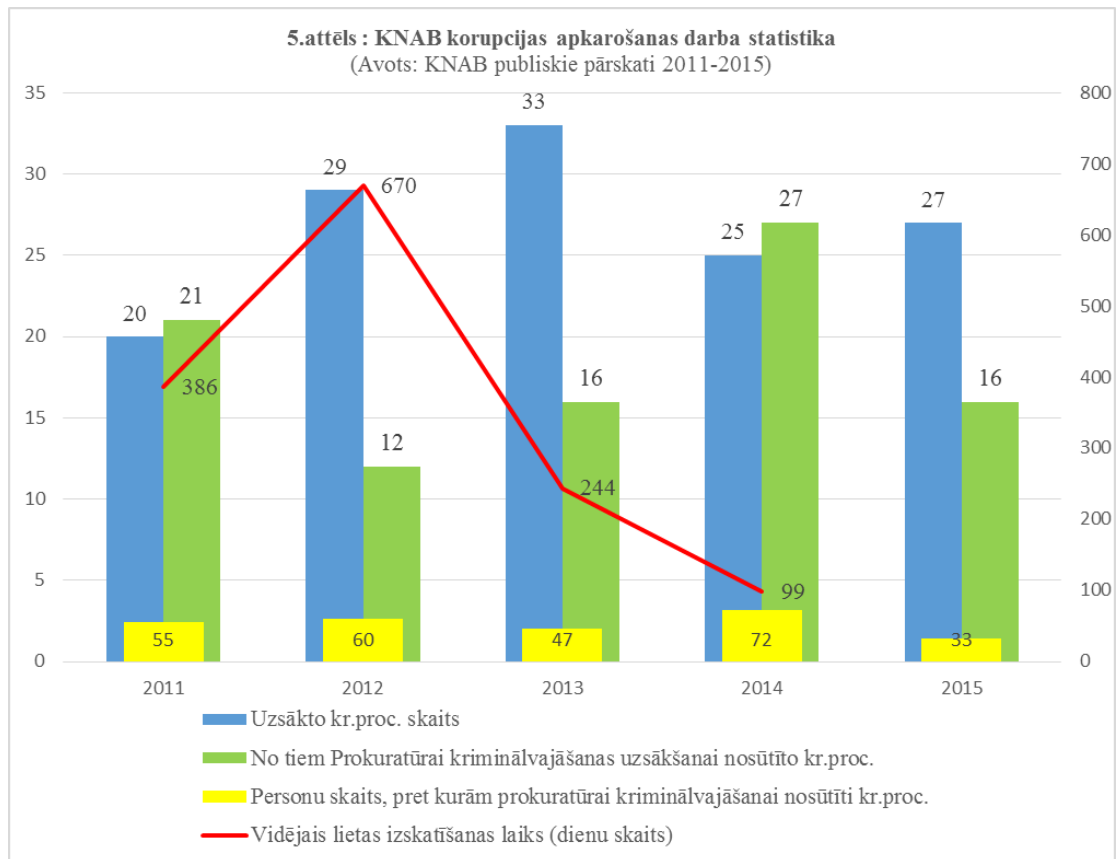
Tā kā mediji tika izmantoti trauksmes celšanai, tad brīžiem KNAB iekšējo nesaskaņu troksnis kopumā bija skaļāks par biroja darbiem. Tieši nesaskaņu publicitāti ļoti kritiski vērtē Loskutovs: „Strīķes kundze, lai aizstāvētu sevi, biroju publiskajā telpā sabradāja. Jo tieši viņa veidoja sabiedrības acīs priekšstatu par biroju, kas iegrimis kaškos, kas neko nedara.”¹¹⁹

Sabiedrības uzticību birojam mazināja ne vien KNAB iekšējo nesaskaņu publiska risināšana, bet arī KNAB vadības izvēlēta komunikācijas taktika ar sabiedrību. Streļčenoks, tāpat kā viņa priekšgājējs, atlaistais Vilnītis bija izvēlēties ļoti ierobežot biroja komunikāciju, stingri kontrolējot savu padoto saziņu ar medijiem, amatpersonām ar autoritāti noteiktās jomās liekot katru reizi saņemt rakstisku priekšnieka atļauju sniegt viedokli. Ņemot vērā KNAB funkcijas korupcijas prevencijā un sabiedrības izglītošanā, šāda pieeja ir visai diskutējama. Uz to savulaik norādīja arī Kalnmeiera vadītā darba grupa savā ziņojumā.¹²⁰

Biroja pieeju komunikācijā ilustrē visai neordinārais solis – ar apjomīgu sūdzību par mediju darbu vēršoties pie elektronisko mediju uzrauga, Tiesībsarga un ģenerālprokurora un norādot, ka sabiedrisko mediju ziņas par KNAB jautājumiem ir tendenciozas un kultivējot mītu, ka birojā pastāv konflikts. KNAB lūdza izvērtēt, vai nav konstatējamas pazīmes, kas liecinātu par iespējamo sabiedrisko mediju „redakcionālās politikas vai žurnālistu ietekmēšanu kādu personu vai personu grupu interesēs, tādējādi ierobežojot to vārda brīvību”.¹²¹ Ar sūdzībām par paustajiem viedokļiem KNAB toreiz vērsās arī pie nozares NVO, kā arī ziņu aģentūras LETA. Mediju eksperti no nodēvēja par varas demonstrēšanu un mēģinājumu ietekmēt vārda brīvību.¹²²

4.4. Korupcijas apkarošanas rezultāti pasliktinās

Eksperti, amatpersonas un žurnālisti pauduši kritiku par atklātu lielu korupcijas gadījumu trūkumu. Pēdējo gadu laikā var runāt tikai par dažām vidēja līmeņa korupcijas lietām un vienu augsta līmeņa – Magoņa lietu.

Biroja publicētie pārskati pilnīgu ainu neparāda, jo sniedz visai ierobežotu informāciju gan par pašām korupcijas lietām, gan to sarežģītības pakāpi. Salīdzinot ar 2012.gadu, kad vidējais lietu izmeklēšanas ilgums bija 670 kalendārās dienas, 2014.gadā izmeklēšanas ātrums bija ievērojami pieaudzis līdz 99 dienām. Tas, kontekstā ar personu skaita pieaugumu, pret kurām ir uzsākti kriminālprocesi, liek secināt, ka KNAB lietvedības lietas ir bijušas mazāk sarežģītas (skatīt 5.attēlu).¹²³

Par korupcijas apkarošanas rezultātu kritumu liecina arī statistika par notiesātajām valsts amatpersonām korupcijas lietās, kuru apkopojusi domnīca PROVIDUS, balstoties uz Tiesu administrācijas sniegtajiem izejas datiem. Ja 2005.gadā pirmajā instancē par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju darbībā notiesātas 96 valsts amatpersonas, 2014.gadā pirmajā instancē notiesātas tikai 9 valsts amatpersonas (četras Valsts policijas amatpersonas, trīs Valsts robežsardzes amatpersonas, viena Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta amatpersona un viens tiesnesis), kas ir pēdējo desmit gadu laikā zemākais skaits.¹²⁴ Pat ja dati nav pilnīgi un faktiski notiesāto amatpersonu skaits ir lielāks, kopumā lejupejošā tendence ir nenoliedzama.

Precīzi skaitļi par operatīvā darba rezultātiem ir slepeni, bet lūgts komentēt biroja operatīvā darba tendences, ģenerālprokurors tās raksturo šādi: „Pēc operatīvās darbības kritērijiem, tai skaitā sevišķi veicamiem pasākumiem, līdz 2010.gadam bija vērojams darbību pieaugums, 2010.-2013.gadā - kritums, no 2013.gada nav straujš, bet lēzens rādītāju uzlabojums. Operatīvā darba statistiskie rādītāji uzlabojas, bet es nevaru teikt, ka tie rezultējas krimināllietās, jo krimināllietu rādītāji krītas.”¹²⁵

4.5. Nozīmīgākās korupcijas lietas

Pēdējo piecu gadu laikā var runāt par trīs augsta līmeņa korupcijas lietām, kuras sācis birojs. Lielākā ir 2015.gadā uzsāktais kriminālprocess pret VAS „Latvijas Dzelzceļš” valdes

priekšsēdētāju Magoni aizdomās par kukuļa lielā apmērā (apmēram 500 tūkstoši eiro) piedāvājuma pieņemšanu. Kukulis esot saņemts saistībā ar „Latvijas Dzelzceļš” meitasuzņēmuma SIA „LDZ ritošā sastāva serviss” iepirkumu. Otra nozīmīgāka lieta ir 2013.gada janvārī KNAB uzsāktais kriminālprocess saistībā ar iespējamu kukuļošanu „Daugavpils siltumtīkli” iepirkumos, sākotnēji aizdomās par kukuļošanu 120 tūkstošu eiro apmērā, taču turpmāko izmeklēšanas rezultātā atklājot vairākus citus noziegumus saistībā ar pašvaldības uzņēmuma iepirkumiem, tai skaitā 850 tūkstošu eiro izkrāpšanu no vairākiem uzņēmumiem saistībā ar emisijas kvotām. Šajā lietā KNAB lūdza apsūdzēt septiņas personas. Lieta 2014.gada otrajā pusē nodota prokuratūrai. Savukārt 2016.gada janvārī KNAB kriminālvajāšanai ģenerālprokuratūrai nodeva kukuļošanas lietu, kurā rosina uzsākt kriminālvajāšanu pret Rīgas apgabaltiesas tiesnesi par kukuļņemšanu un kukuļa piesavināšanos un kādu uzņēmēju par kukuļdošanu. KNAB secinājis, ka tiesnese vairākkārt pieņemot un piesavinoties kukuļus, kopumā saņēmusi vairāk nekā 45 000 eiro.¹²⁶

Streļčenoka laikā birojā turpinājās izmeklēšana divās vērīnīgas iepriekš uzsāktās lietās – „oligarhu lietā” un Latvenergo amatpersonu kukuļošanas lietā. 2011.gada maijā uzsāktajā „oligarhu lietā” aizdomās par oligarhu slēptu ietekmi uzņēmumos centrālā figūra bija politiķis Ainārs Šlesers, taču minēti arī Lembergs un Andris Šķēle. Izmeklēšana beidzās bez rezultātiem, jo prokurors uzskatīja, ka KNAB nav izdevies iegūt pietiekamus pierādījumus izvirzītajām apsūdzībām. No pamatlietas izdalīto atsevišķo lietu par Šlesera izvairīšanos no deklarācijas iesniegšanas un neatļautu piedalīšanos mantiskos darījumos prokurors 2015.gadā atdeva atpakaļ KNAB izmeklēšanas turpināšanai. Šī bija viena no vērīnīgākajām politiskās korupcijas lietām, kura veicināja Valsts prezidenta Zatlera rīkojumu par Saeimas atļaišanu. Strīķe šīs lietas izgāšanos tiešā veidā saistīja ar biroja darba apstākļu izraisītajām sekām.¹²⁷

Izmeklēšana turpinājās arī 2010.gadā uzsāktajā Latvenergo amatpersonu lietā. KNAB rosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret 17 personām, tai skaitā četrām bijušajām „Latvenergo” amatpersonām, kurām uzrādīta apsūdzība kukuļņemšanā un divām no tām arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā. KNAB lietu kriminālvajāšanas uzsākšanai nodeva 2012.gadā. Pamatlieta, kas saistīta ar „Latvenergo” rīkoto Rīgas otrās termoelektrocentrāles pirmās un otrās kārtas rekonstrukcijas iepirkuma konkursu, joprojām tiek izmeklēta prokuratūrā.¹²⁸

Kā intervijā atzina Strīķe, tas, ka biroju pameta vairāki pieredzējuši izmeklētāji, nevarēja neatstāt ietekmi uz korupcijas apkarošanas rezultātiem.¹²⁹ Šim viedoklim pievienojas arī KNAB Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītājs Jurašs: „Izmeklēšanas spējas ir būtiski kritušas. (..) Ne jau aizpildītās štata vietas ir tās, kuras nodrošina [izmeklēšanas] spējas. Nē, tie ir cilvēki, kuriem ir vajadzīgā pieredze un zināšanas. (..) Diemžēl tas tā ir, manuprāt, vieni no labākajiem ir aizgājuši prom. Mēs saskaramies ar problēmu, ka paņemam manā nodaļā materiālu un domājam, kurš būs tas izmeklētājs, kuram būs nepieciešamās kvalitātes, kurš spēs šo sarežģīto lietu izmeklēt.”¹³⁰ Viņš arī norāda, ka biroja priekšnieka darbības kopumā demotivē strādāt, tāpat kā Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisijas vadītāja Loskutova publiskie izteikumi par korupcijas apkarošanas sabotēšanu. Bijušais KNAB priekšnieks un tagadējais Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisijas vadītājs Loskutovs intervijā portālam ir.lv, komentējot KNAB rezultātu mazināšanos, teica: „Man ir pieņēmums, ka apkarotāji apzināti strādā minimālā režīmā, lai nevarētu teikt, ka viņi neko nedara. Viņi nogaida, kad nomainīsies priekšnieks. Ja viņiem būs labs priekšnieks, būs sprādziens ar apkarošanas rezultātiem.”¹³¹

Secinājumi

KNAB darbības pirmo desmit gadus analizējot, Gabriels Kuris secināja, ka KNAB veiksmē līdz šim ir bijusi atkarīga no spēcīgas biroja vadības komandas, kas biroja darbības sākumā ir nodrošinājusi tam nepieciešamo ekspertīzi.¹³² Lai arī KNAB visveiksmīgāk ir darbojies tad, kad birojā valdījusi uzticības gaisotne, tomēr pretkorupcijas iestādēm, kas parasti ir ļoti

politiski ievainojamas, svarīgi arī nodrošināties pret dažādiem riskiem, sakārtojot iekšējo darba organizāciju, lai iestādē mazinātu korupcijas riskus un arī lai iekšēji nesakārtoti procesi neradītu pamatu vērsties pret pašu biroju, kā tas biroja vēsturē notika Loskutova laikā. Jau pieminētais Kuris secināja, ka KNAB veiksmes pamatā bija arī lielais sabiedrības atbalsts, kā arī spēja straujā tempā atklāt nopietnus korupcijas gadījumus un uzsāktās sarežģītās izmeklēšanas, kas apliecināja biroja darbības nozīmīgumu.¹³³

Visi trīs nozīmīgie faktori pēdējos gados ir ievērojami savvārstījušies. Pirmkārt, birojs ir ieslīdzis dziļās iekšējās nesaskaņās, un birojā nav bijusi auglīga atmosfēra labiem darba rezultātiem – vadītājam nav izdevies atrast pareizo līdzsvaru savās darbībās, lai no vienas puses, sakārtotu biroja iekšējo darba organizāciju atbilstoši valsts pārvaldes prasībām, no otras puses, lai šajā procesā saglabātu uz rezultātiem orientētu darba vidi. Otrkārt, biroja reputācija ir ievērojami cietusi, ko apliecina arī sabiedriskās domas aptaujas. Līdz šim atbalstošās sabiedriskās organizācijas, īpaši Delna, ir asi kritizējušās KNAB priekšnieka kompetenci un piemērotību amatam. Neveiksmīgi veidojusies arī sadarbība ar medijiem. Treškārt, KNAB pēdējos gados nav izdevies sasniegt tos rezultātus, ko parasti no biroja gaidījusi sabiedrība, proti, lielo korupcijas gadījumu atklāšanu. Ja tradicionāli Latvijā par lielāku problēmu tikusi atzīta augsta līmeņa korupcija, tad birojam nav izdevies šajā jomā sasniegt labus rezultātus.

Galvenie iemesli, kā to vairākkārt norādījuši eksperti un dažādas darba grupas, ir bijuši saistīti ar līderības jautājumiem. Streļčenoks amatā tika ievēlēts ļoti caurskatāmā veidā, taču, diemžēl, šajā atlasē bija vairākas nepilnības. Lai arī atlases komisijas uzdevums bija atrast labāko iestādes vadītāju, vadības prasmju vērtēšanai netika pievērsta pietiekami liela uzmanība. Komisijas izraudzītais pretendents Streļčenoks bija ar labu reputāciju, pieredzi biroja Ētikas komisijas vadīšanā, taču viņa vadības prasmes nebija pietiekamas, lai spētu veiksmīgi vadīt aptuveni 140 darbinieku lielu biroju, kuram ir tik atšķirīgas, bet vienlaikus ļoti svarīgas funkcijas – no sabiedrības izglītošanas līdz operatīvajam un izmeklēšanas darbam.

Pierasts, ka runājot par šādām pretkorupcijas iestādēm, kas izmeklē arī politisko korupciju, kontrolē politisko partiju finanses, liela uzmanība pievērsta tam, lai institucionāli iestādes būtu pietiekami nodrošinātas pret politisko iejaukšanos. KNAB vēsturē ir bijuši gadījumi, kad politiķi mēģina ietekmēt tā darbu, taču Streļčenoka vadības laikā šādi politiskās ietekmēšanas gadījumi nav novēroti. Tieši otrādi, politiķiem par biroja darbu nav bijusi liela interese, Ministru prezidenti centušies izvairīties no asiem lēmumiem attiecībā uz biroju. Likumā bija paredzēta iespēja, ka, lai pārliecinātos par KNAB priekšnieka atbilstību amatam, Ministru prezidents var rosināt valdību izveidot nozares profesionāļu komisiju, kas to izvērtē. Lai arī tam iemeslu netrūka tieši attiecībā uz vadības jautājumiem un kompetenci, neviens no premjeriem komisiju neveidoja, jo tam nebija pietiekama politiskā atbalsta. Politiskās nevēlēšanās risināt radušos situāciju birojā zināmā mērā ir apliecinājums tam, ka potenciālajiem biroja „klientiem” šāda biroja iekšējā turbulence ir ļoti izdevīga.

2016.gada rudenī Saeimai atkal jāieieļ KNAB priekšnieks. Ņemot vērā to, ka līdz ar pēdējiem KNAB likuma grozījumiem, ievērojami pastiprināta KNAB priekšnieka neatkarība un vara, taču samazinātas iespējas viņa atbildības prasīšanai, biroja veiksmīga darbība lielā mērā būs atkarīga no tā, cik nopietna uzmanība tiks pievērsta nākamā priekšnieka meklēšanai. KNAB pretendentu vērtēšanas komisijas vadībai jārisina jautājums par to, kā veicināt, lai uz KNAB priekšnieka konkursu piesakās šāda līmeņa amatam atbilstoši pretendenti un, otrkārt, komisijai lielāka vērtība jāpievērš nākamā priekšnieka vadības pieredzei un prasmēm un to pārbaudei, tai skaitā arī apzinot nākamā vadītāja plānu, kā atgūt līdzsvaru birojā un spodrināt tā uzticību un tēlu sabiedrībā, sasniedzot labus rādītājus korupcijas mazināšanā.

- ¹A.Loskutova liecība prokuratūrai A.Lemberga krimināllietā. Pieejama šeit: <http://arhivs.deputatuzdelnas.lv/upload/userfiles/files/Loskutovalieciba.pdf> (Pēdējo reizi skatīta 14.04.2016.)
- ²„Komisija rosina atbrīvot no amata Vilnīti”, Ir.lv 15.06.2011. Pieejams šeit: <http://www.ir.lv:889/2011/6/15/komisija-rosina-atbrivot-no-amata-vilniti-neazitikt> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ³Valsts prezidents rosināja kandidātu vērtēšanā ņemt vērā viņu reputāciju, juridisko izglītību un pieredzi operatīvajā darbā. V.Zatlera priekšlikumi. Pieejami šeit: <http://ej.uz/zatlerapriekslikumi> (Pēdējo reizi skatīti 14.04.2016.)
- ⁴2003.gadā Saeima neatbalstīja konkursa komisijas izvirzīto J.Strīķi. Savukārt 2004. gadā, lai arī komisija par labāko atkal atzina Strīķi, Saeimai piedāvāja balsot par trīs pretendentiem – J.Strīķi, A.Vilku un A.Loskutovu. Saeima ievēlēja A.Loskutovu. Avoti: „Divas reizes balsojot, Saeima neatbalsta Strīķi”. Tvnet, 18.09.2003. Pieejams šeit: <http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/197189-divas-balsojot-saeima-neatbalsta-striki> (pēdējo reizi skatīts 15.04.2016.) un „Saeima KNAB vadītāja amatā ieceļ Loskutovu”, BNS, 27.05.2005. Pieejams šeit: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/saeima-knab-vaditaja-amata-iecel-loskutovu.d?id=8289467> (Pēdējo reizi skatīts 15.04.2016.)
- ⁵Intervija ar Providus pētnieku Valtu Kalniņu, 2016.gada 11.martā.
- ⁶Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā grozītā 4.panta trešā daļa.
- ⁷MK noteikumi Nr.671 „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka amata pretendentu atlases kārtība”. 14.2. punkts. Pieņemti 2012. gada 2. oktobrī.
- ⁸J.Bagātais, A.Rutka, „KNAB priekšnieka amatam virza Jaroslavu Streļčenoku”, LETA, 31.10.2011.
- ⁹J.Bagātais, „Kažociņš: KNAB vadītāja amata pretendents ir ar mugurkaulu un nevainojamu reputāciju”, LETA, 31.10.2011.
- ¹⁰A.Rutka, „Vilks: Streļčenoku kolēģi vērtē pozitīvi gan profesionālajā darbā, gan komunikācijas ziņā”, LETA, 31.10.2011.
- ¹¹Intervija ar bijušo Valsts kancelejas vadītāju Elitu Dreimani, 2016.gada 1.aprīlī.
- ¹²Intervija ar bijušo „Sabiedrība par atklātību – Delna” padomes priekšsēdētāju Inesi Voiku, 2016.gada 7.aprīlī.
- ¹³Intervija ar Providus pētnieku Valtu Kalniņu, 2016.gada 22.martā.
- ¹⁴Intervija ar ģenerālprokuroru Ēriku Kalnmeieru, 2016.gada 5.aprīlī.
- ¹⁵Intervija ar bijušo Valsts kancelejas vadītāju Elitu Dreimani 2016.gada 1.aprīlī.
- ¹⁶Intervija ar bijušo „Sabiedrība par atklātību – Delna” padomes priekšsēdētāju Inesi Voiku, 2016.gada 7.aprīlī.
- ¹⁷Intervija ar KNAB priekšnieka vietnieci Ilzi Jurču, 2016.gada 12.aprīlī.
- ¹⁸Valsts tiesās pārvaldes iestāžu vadītāju atlases kārtība. MK noteikumi Nr.293. Pieņemti 2015.gada 9.jūnijā.
- ¹⁹„Ģenerālprokurors: KNAB ir sadalījis divās daļās”, Apollo.lv, 25.10.2013. Pieejams šeit: <http://apollo.tvnet.lv/zinas/generalprokurors-knab-ir-sadalijies-divas-dalas/618148> (Pēdējo reizi skatīts 10.05.2016.)
- ²⁰Streļčenoks par KNAB priekšnieka vietnieci izvēlas Jurču. Irir.lv 20.06.2012. Pieejams šeit: <http://www.irir.lv/2012/6/20/strelcenoks-par-knab-prieksnieka-vietnieci-izvelas-jurcu> (Pēdējo reizi skatīts 18.04.2016.)
- ²¹Intervija ar bijušo KNAB priekšnieka vietnieci korupcijas apkarošanas jautājumos Jutu Strīķi, 2016.gada 22.marts.
- ²²A.Brauna, „Ģenerālis bez armijas”, Žurnāls IR, 09.04.2014. Pieejams šeit: <http://www.ir.lv:889/2014/4/9/generalis-bez-armijas> (Pēdējo reizi skatīts 19.04.2016.)
- ²³Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 5.panta ceturtnā daļa nosaka, ka KNAB amatpersonas ieceļ amatā un atbrīvo no amata Biroja priekšnieks.
- ²⁴Opinion on the Law on the Bureau on Prevention and Combating of Corruption in Latvia, Warsaw, 17 November 2014. Pieejams šeit: <http://www.osce.org/odihr/126883?download=true> (Pēdējo reizi skatīts 18.04.2016.)
- ²⁵Intervija ar KNAB priekšnieka vietnieci korupcijas novēršanas jautājumos Ilzi Jurču, 2016.gada 12.aprīlī.
- ²⁶Intervija ar ģenerālprokuroru Ēriku Kalnmeieru, 2016.gada 5.aprīlī.
- ²⁷Kalnmeiera vadītā darba grupa 2013.gadā savā atzinumā secināja: „Ir saskatāma Biroja priekšnieka neizpratne par to, kādā veidā notiek darbs korupcijas apkarošanas blokā, kur tiek veikti operatīvās darbības pasākumi un kriminālprocesuālās darbības. Minētais būtiski atšķiras no darba procesa korupcijas novēršanas jomā, tādējādi piemērot abām jomām vienādu atskaitīšanās kārtību nav iespējams”. Avots: Ar Ministru prezidenta 2013.gada 29.augusta rīkojumu Nr. 316 izveidotās darba grupas atzinums. 2013.gada 19.novembris.
- ²⁸Konflikts KNAB - vadošiem KNAB darbiniekiem draud ar pazeminātu novērtējumu. De facto, LTV, 05.05.2013. Pieejams šeit: <http://ltv.lsm.lv/lv/raksts/05.05.2013-konflikts-knab-vadoshiem-knab-darbiniekiem-draud-ar-pazeminatu-n-id14523/> (Pēdējo reizi skatīts 14.04.2016.)
- ²⁹Līdz 01.04.2013. spēkā bija MK Instrukcija „Ierēdņa darbības un tās rezultātu novērtēšanas kārtība”, kurā darbinieki tik vērtēti piecu vērtējumu skalā no A (augstākais vērtējums) līdz E (zemākais vērtējums). Pēc šīs instrukcijas vērtētas arī KNAB darbinieces. Kopš 01.04.2013. spēkā ir MK noteikumi Nr. 494 „Noteikumi par valsts tiesās pārvaldes iestādēs nodarbināto darba izpildes novērtēšanu”, kur darbinieku novērtēšanā izmanto piecu vērtējumu skalu, kur augstākais novērtējums ir „teicami”, bet zemākais novērtējums „neapmierinoši”.
- ³⁰KNAB vadītājs Streļčenoks neatklāj Strīķes darba novērtējumu. Tvnet, 13.06.2013. Pieejams šeit: <http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/468004-knab-vaditajs-strelcenoks-neatklaj-strikes-darba-novertejumu> (Pēdējo reizi skatīts 19.04.2016.)

- ³¹ MK instrukcija Nr.2 „Ierēdņa darbības un tās rezultātu novērtēšanas kārtība”, pieņemta 2001.gada 13.februārī. (Šobrīd zaudējusi spēku)
- ³² „E — darba izpilde nesaskan ar prasībām attiecīgajā nozarē, visās jomās nepieciešami būtiski un tūlītēji uzlabojumi”, MK instrukcija Nr.2 „Ierēdņa darbības un tās rezultātu novērtēšanas kārtība”.
- ³³ 2013. gada kopējie dati par tiešās valsts pārvaldes iestādēs nodarbināto novērtējumu parāda, ka tādā amata grupā kā „politikas ieviešēji” neapmierinošs vērtējums nav piešķirts, savukārt otrs zemākais „jāpildveido” piešķirts 2% darbinieku. Amata kategorijā „politikas plānotāji” zemākais vērtējums nav piešķirts, savukārt 3% piešķirts otrs zemākais vērtējums „jāpildveido”. Augstākā līmeņa vadītāji 2% gadījumu saņēmuši novērtējumu „jāpildveido”, vidēja un zema līmeņa vadītāji 1% gadījumu. Avots: <http://ej.uz/parvalstsparvaldi/70.-74.lpp>.
- ³⁴ Pozitīvi novērtēto KNAB darbinieku vērtējuma anketas. Pieejamas šeit: http://www.pietiek.com/raksti/oficiala_vertējuma_dokumenti_kas_ir_knab_paraugdarbinieki (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ³⁵ D.Kurpnieces darba novērtējuma anketa. Pieejama šeit: http://www.pietiek.com/foto/11062013d/ka_bijusi_delnas_vaditaja_knab_nodalas_vaditaja_kurpniece_kluva_p_ar_mobinga_upuri/72 (Pēdējo reizi skatīta 25.04.2016.)
- ³⁶ Intervija ar KNAB priekšnieka vietnieci korupcijas novēršanas jautājumos Ilzi Jurču, 2016.gada 12. aprīlī.
- ³⁷ Intervija ar KNAB Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītāju Juri Jurašu, 2016.gada 24.martā.
- ³⁸ J.Striķes atkārtotās novērtēšanas anketa. Pieejama šeit: http://www.pietiek.com/foto/27012014a/izturejas_augstpratigi_ironizejosi_un_nievajosi_publicejam_pilnu_strike_s_novertejumu/001 (Pēdējo reizi skatīta 25.04.2016.)
- ³⁹ Intervija ar bijušo KNAB vietnieci korupcijas apkarošanas jautājumos Jutu Strīķi, 2016. gada 22. martā.
- ⁴⁰ Intervija ar ģenerālprokuroru Ēriku Kalnmeieru, 2016. gada 5. aprīlī.
- ⁴¹ KNAB sniegtā informācija.
- ⁴² KNAB priekšnieks Jaroslavs Streļčenoks ierosina disciplinārlietu pret KNAB priekšnieka vietnieci Jutu Strīķi, KNAB Paziņojums presei, 13.08.2014. Pieejams šeit: <http://www.knab.gov.lv/lv/knab/press/article.php?id=419049> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ⁴³ Darba grupas, kas izveidota ar Ministru prezidenta 2013.gada 29.augusta rīkojumu Nr. 316, atzinums.
- ⁴⁴ G.Kristovskis „Pret Strīķi ierosina vēl vienu disciplinārlietu”, LETA, 17.10.2013.
- ⁴⁵ LR Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2014. gada 4. decembra spriedums Strīķes disciplinārlietā. Lieta Nr. C27 1670 14. Pieejams šeit: http://www.pietiek.com/raksti/kapec_tiesa_daleji_apmierinaja_strikes_prasibu_pret_knab_pilns_spriedums (Pēdējo reizi skatīts 06.06.2016.)
- ⁴⁶ I.Sprance „KNAB pret Strīķi”, IR, 02.03.2016. Pieejams šeit: <http://www.irlv.lv/2016/3/2/knab-pret-striki> (Pēdējo reizi skatīts 09.06.2016.)
- ⁴⁷ M.Kalaus, „Streļčenoks: lēmums par Strīķes atbrīvošanu bija smags”, LETA, 20.12.2013.
- ⁴⁸ Ministru prezidenta rīkojums Nr.2. Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka J.Streļčenoka 2013.gada 20.decembra rīkojuma Nr.23-2/821 „Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietnieces (apkarošanas jautājumos) Jutas Strīķes atbrīvošanu no ieņemamā amata” atcelšanu 07.01.2014. Pieejams šeit: <http://likumi.lv/ta/id/263599-par-korupcijas-noversanas-un-apkarosanas-biroja-prieksnieka-j-strelcenoka-2013-gada-20-decembra-rikojuma-nr-23-2821-par-korupcijas> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ⁴⁹ Ģenerālprokurors: premjera lēmums atcelt rīkojumu par Strīķes atbrīvošanu ir likumīgs, TVNET, 13.01.2014. Pieejams: http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/493361generalprokurors_premjera_lemums_atcelt_rikojumu_par_strikes_atbrivošanu_ir_likumigs (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ⁵⁰ E.Valtmane „Dombrovskis atkārtoti atceļ Streļčenoka rīkojumu par Strīķes atbrīvošanu”, LETA, 21.01.2014.
- ⁵¹ A.Lastovska „Dombrovskis: Trešo reizi atbrīvojot no amata Strīķi, Streļčenoks formāli ievērojis juridiskus argumentus”, LETA, 15.02.2014.
- ⁵² Intervija ar bijušo LR Ministru prezidenti Laimdotu Straujumu, 2016.gada 30.martā.
- ⁵³ 29.12.2014. AT Civillietu departaments atsaka pieņemt kasācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas spriedums stājas spēkā.
- ⁵⁴ LR Rīgas apgabaltiesas Civillietu kolēģijas spriedums J.Strīķes lietā Nr. Lieta Nr.C27119614; Arhīva Nr.CA-2658/25; Pieejams šeit: <http://ej.uz/strikesatjaunosana> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ⁵⁵ „Streļčenoks: Strīķe nenāk uz darbu un nesāņem algu”, TVNET, 12.04.2016. Pieejams šeit: http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/604030-strelcenoks_strike_nenak_uz_darbu_un_nesanem_algu (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ⁵⁶ Saskaņā ar KNAB sniegto informāciju, spēkā stājušies arī vēl septiņi citi spriedumi, no kuriem vienā lietā KNAB darbiniece Strīķe biroju uzvarējusi un tika atjaunota amatā, bet sešas prasības noraidītas: viena Strīķes prasība par disciplinārsoda atcelšanu (par aizlieguma pārvietoties biroja drošības zonā pārkāpšanu), divas D.Kurpnieces prasības, viena I.Dravenieces prasība, R.Balakeiska prasība par piemēroto disciplinārsodu (atbrīvošana no amata par informācijas izpaušanu), kā arī vēl viena darbinieka blakussūdzība par darba tiesisko attiecību izbeigšanu.
- ⁵⁷ Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums, 3.panta otrās daļas 4. punkts.
- ⁵⁸ Piemēram, publiskā diskusijā par dažādiem KNAB darbības uzlabošanas pasākumiem uz to netieši norādīja tobrīdējā Valsts kancelejas direktore E.Dreimane, argumentējot, ka kādas [šajā gadījumā ārējas] padomes iesaistīšana KNAB darba uzraudzībā KNAB vadītāju nostādītu zemākā situācijā par jebkuru citu valsts pārvaldes

iestādes vadītāju, kur lietas par valsts pārvaldes jautājumiem risina pats iestādes vadītājs. Diskusija pieejama šeit: <http://providus.lv/article/iespeja-diskusija-par-knab-neatkaribas-un-atbildibas-stiprinanas-modeliem> (Pēdējo reizi skatīt 27.04.2016.)

⁵⁹ KNAB: par Ētikas komisijas vēstuli Ministru prezidentam. Paziņojums presei, 07.08.2013. Pieejams šeit: <http://www.knab.gov.lv/lv/knab/press/article.php?id=417717> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)

⁶⁰ KNAB priekšnieks Jaroslavs Streļčenoks informē par pieņemto lēmumu saistībā ar KNAB Ētikas komisijas rīcību Paziņojums presei, 08.08.2013. Pieejams šeit: <http://www.knab.gov.lv/lv/knab/press/article.php?id=418270> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)

⁶¹ KNAB Sekretariāta vadītājas Māras Priedītes teiktais, piedaloties intervijā ar KNAB priekšnieka vietnieci I. Jurču, 2016. gada 12. aprīlī.

⁶² Atbilstoši KNAB mājas lapā publicētajam, 2011., 2012., 2013. gadā notikušas divas sēdes gadā, 2014. gadā trīs sēdes. Salīdzinājumam, 2006. gadā notikušas deviņas sēdes. Pieejams šeit:

<http://www.knab.gov.lv/lv/knab/advisory/council/> (Pēdējo reizi skatīts 18.04.2016.)

⁶³ KNAB Sabiedriski konsultatīvās padomes nolikums, apstiprināts 2014. gada 4. novembrī.

⁶⁴ Izmeklēšanas nodaļas vadītāja Lienīte Šikore, Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītājs Juris Jurašs, Operatīvo pasākumu nodaļas vadītājs Jānis Circens, Korupcijas novēršanas nodaļas vadītāja Diāna Kurpniece un Iekšējās drošības nodaļas vadītāja Sanita Zandersone-Reisa.

⁶⁵ KNAB nodaļu vadītāji Streļčenoku nodēvē par tirānu un aicina premjeru atbrīvot viņu no amata. Delfi.lv, 24.10.2013. Pieejams šeit: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/knab-nodaluvaditaji-strelcenoku-nodeve-par-tiranu-un-aicina-premjeru-vinu-atbrivot-no-amata.d?id=43757830> (Pēdējo reizi skatīts 18.04.2016.)

⁶⁶ J. Streļčenoka intervijas Latvijas televīzijai atstāsts ziņu aģentūrā LETA: „Streļčenoks: Ja mani atlaidīs, zaudēšu cerības, ka KNAB ir neitrāls”, LETA, 25.10.2013.

⁶⁷ Komentējot iespējamo Kurpnieces motivāciju parakstīt šo vēstuli, Streļčenoks deva mājienu par iespējamo D. Kurpnieces interešu konfliktu: „runājot par Kurpnieces kundzi, viņa šo vēstuli, iespējams, parakstīja tāpēc, ka par viņas rīcību birojā notiek pārbaude par viņas iespējamo atrašanās interešu konflikta situācijā, mēģinot organizēt sev dalību seminārā kā KNAB ekspertam ar iespēju nopelnīt ap 6000 dolāru.” Avots: „KNAB sāktas vairākas pārbaudes pret darbiniekiem”, TVNET, 25.10.2013. Pieejams šeit: <http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/483939-knab-saktas-vairakas-parbaudes-pret-darbiniekiem> (Pēdējo reizi skatīts 27.04.2016.)

⁶⁸ A. Tetarenko, „Delna: KNAB reorganizācija ir mēģinājums struktūru pakārtot vienam cilvēkam”, LETA, 10.09.2014.

⁶⁹ G. Kristovskis: „KNAB padome pagaidām neatbalsta iecerēto KNAB reorganizāciju”, LETA, 07.05.2014.

⁷⁰ Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja reglaments, apstiprināts 2014. gada 4. augustā.

⁷¹ G. Kristovskis: „Streļčenoks plāno pazemināt amatā savu kritiķi Diānu Kurpnieci”, LETA, 29.09.2014.

⁷² LR Augstākās tiesas 2016. gada 4. marta tiesas spriedums D. Kurpnieces lietā. Lieta Nr. C27194814 SKC-1194/2016.

⁷³ Ar LR Ministru prezidentes 2014. gada 20. jūnija rīkojumu Nr. 234 izveidotās darba grupas (I. Pētersones – Godmanes vadībā) ziņojums.

⁷⁴ Turpat.

⁷⁵ Phase 2 Report On Implementing The OECD Anti-Bribery Convention in Latvia. OECD, October 2015, p.37. Pieejams šeit: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Latvia-Phase-2-Report-ENG.pdf> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)

⁷⁶ Turpat, 38.lpp.

⁷⁷ KNAB sniegtā informācija.

⁷⁸ Avoti: „Pamest darbu KNAB nolēmis Streļčenoka kritiķis un oligarhu lietas izmeklētājs”, Delfi.lv, 04.03.2015.

Pieejams šeit: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/pamest-darbu-knab-nolemis-strelcenoka-kritikis-un-oligarhu-lietas-izmekletajs.d?id=45648290> (pēdējo reizi skatīts 30.04.2016.), „Premjers bažīgs, ka konflikta dēļ KNAB pamet darbinieki”, Tvnet.lv 21.10.2013. Pieejams šeit: <http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/483397-premjers-bazigs-ka-konflikta-del-knab-pamet-darbinieki> (pēdējo reizi skatīts 30.04.2016.), „KNAB šefa mulķīgie uzdevumi - iemesls, kāpēc pamet darbu”, Tvnet.lv, 05.06.2014. Pieejams šeit:

<http://www.tvnet.lv/zinas/viedokli/513225-knab-sefa-mulkgie-uzdevumi-imesls-kapec-pamet-darbu> (pēdējo reizi skatīts 30.04.2016.).

Intervija ar Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītāju Juri Jurašu, 2016. gada 24. martā.

⁷⁹ KNAB darbinieki lūdz palīdzību konflikta risināšanā, LTV Panorāma, 18.10.2013. Pieejams šeit: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/knab-darbinieki-ludz-palidziibu-konflikta-risinashana.a67976/> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)

⁸⁰ LTV Panorāma, 19.03.2014.

⁸¹ G. Kristovskis, „Starp nesekmīgā KNAB priekšnieka vietnieka amata konkursa dalībniekiem – Šikore un vēl trīs apkarošanas bloka amatpersonas”, LETA, 13.03.2014.

⁸² Darba grupā strādāja Valsts kancelejas direktore Elita Dreimane, Providus pētnieks Valts Kalniņš, Tieslietu ministrijas valsts sekretārs Mārtiņš Lazdovskis, Satversmes aizsardzības biroja direktors Jānis Maizītis, Drošības policijas priekšnieks Jānis Reiniks un Delnas padomes priekšsēdētāja Inese Voika.

⁸³ Piemēram, paredzot profesionālas komisijas izveidi iespējamā pārkāpuma fakta izmeklēšanai un izslēdzot tādus iespējamus disciplinārsodus kā pazemināšana amatā vai atbrīvošana no amata.

⁸⁴ Darba grupas, kas izveidota ar Ministru prezidenta 2013. gada 29. augusta rīkojumu Nr. 316, atzinums.

⁸⁵ KNAB sniegtā informācija par priekšlikumu izpildi.

- ⁸⁶ LR Saeimas Juridiskā biroja atbildes vēstule KNAB priekšniekam J.Streļčenokam 2015.gada 11.martā.
- ⁸⁷ Tajā piedalījās arī Tieslietu ministrijas valsts sekretārs Mārtiņš Lazdovskis, Ģenerālprokuratūras Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas virsprokurors Ingemārs Masaļskis, Drošības policijas priekšnieks Jānis Reiniks un Valsts kancelejas direktora vietniece valsts pārvaldes un cilvēkresursu attīstības jautājumos Eva Upīte.
- ⁸⁸ „Ģenerālprokurors: KNAB konflikta pamatā ir personālijas, tāpēc pārrauga maiņa neko nedos”, LETA, 18.06.2014.
- ⁸⁹ Intervija ar ģenerālprokuroru Ē.Kalnmeieru, 2016.gada 5.aprīlī.
- ⁹⁰ MK noteikumi Nr.494. „Noteikumi par valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbināto darba izpildes novērtēšanu”, Stājās spēkā 01.11.2012.
- ⁹¹ Intervija ar Laimdotu Straujumu, bijušo LR Ministru prezidenti, 2016.gada 30.martā.
- ⁹² Darba grupā vēl strādāja B.Bāne – Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietniece, G.Blumers – Valsts kancelejas Valsts pārvaldes attīstības departamenta vadītāja vietnieks, P.Gruziņš – Augstākās tiesas Judikatūras nodaļas vadītājs, I. Jurča – Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietniece korupcijas novēršanas jautājumos, S.Līce – Valsts kancelejas Juridiskā departamenta vadītāja vietniece, L.Loca – Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes Juridiskās daļas vadītāja, S.Mertena – Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta direktore, S. Rūtiņš – Ģenerālprokuratūras Darbības analīzes un vadības departamenta Metodikas nodaļas prokurors, J.Streļčenoks – Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieks, A. Strīķeris – Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Korupcijas novēršanas nodaļas galvenais speciālists.
- ⁹³ Ministru prezidenta rīkojums Nr.12 Par darba grupu Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma regulējuma pilnveidošanai, 2014.gada 17.janvārī. Pieejams šeit: <http://likumi.lv/ta/id/263815-par-darba-grupu-korupcijas-noversanas-un-apkarosanas-biroja-likuma-regulejuma-pilnveidosanai> (Pēdējo reizi skatīts 25.04.2016.)
- ⁹⁴ Ekspertu komisija būtu komisija, kas atbilstoši KNAB likumam tiktu veidota KNAB priekšnieka atlases procedūrā, kā arī atbrīvošanas no amata procedūrā. Valsts kancelejas direktora vadībā komisijā strādātu arī Augstākās tiesas priekšsēdētājs, ģenerālprokurors, Satversmes aizsardzības biroja direktors, Drošības policijas priekšnieks vai viņu pilnvarotas amatpersonas.
- ⁹⁵ Valsts kancelejas darba grupas likumprojekts „Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā”. 15.09.2014.
- ⁹⁶ „Top jauns KNAB likums”, LTV Panorāma, 23.02.2015. Pieejams šeit: <https://www.youtube.com/watch?v=53CRYh1CnpE> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ⁹⁷ Eksperti sliecas atbalstīt Valsts kancelejas atzinumu par KNAB darba uzlabošanu, Latvijas radio, 23.01.2015. Pieejams šeit: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/eksperti-sliecas-atbalstit-valsts-kancelejas-atzinumu-par-knab-a114995/> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ⁹⁸ E.Dreimane, Elita Dreimane: Sistēmu rada vai grauj ne/vēlamu personu dēļ?, Delfi.lv, 22.01.2015. Pieejams šeit: <http://www.delfi.lv/news/comment/comment/elita-dreimane-sistemu-rada-vai-grauj-nevelamu-personu-del.d?id=45482702> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ⁹⁹ I.Leitāns „Atbalsta KNAB likuma grozījumus, saglabājot to MK pārraudzībā”, Lsm.lv, 10.02.2015. Pieejams šeit: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/atbalsta-knab-likuma-grozijumus-saglabajot-to-mk-parraudziiba.a117306/> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹⁰⁰ „Vienotība frakcija aicina nevirzīt VK grozījumus KNAB likumā; tie radīšot jaunas problēmas”, Diena.lv, 25.02.2015. Pieejams šeit: <http://www.diena.lv/latvija/zinas/vienotiba-fracija-aicina-nevirzit-vk-grozijumus-knab-likuma-tie-radisot-jaunas-problemas-14089009> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹⁰¹ KNAB vēstule Saeimas deputātiem. Pieejama šeit: http://www.knab.gov.lv/uploads/free/knab_vestule_s_deput_26.02.2015.pdf (Pēdējo reizi skatīta 26.04.2016.)
- ¹⁰² „Kalnmeiers rosina diskutēt par KNAB sadalīšanu, partiju finanšu kontroli nododot VK”, LTV Rīta panorāma, 12.09.2014. Pieejams šeit: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/kalnmeijers-varetu-diskutet-par-knab-sadališanu-partiju-finans.a98114/> un „Ģenerālprokurors piedāvā KNAB sadalīt”, la.lv, 15.09.2016. Pieejams šeit: <http://www.la.lv/generalprokurors-piedava-knab-sadalit/> (Pēdējo reizi saites skatītas 26.04.2016.)
- ¹⁰³ Tajā vēl strādāja Tieslietu ministrijas valsts sekretārs R.Kronbergs, Valsts kancelejas Juridiskā departamenta vadītāja S.Līce, Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurors A.Pormalis un Drošības policijas priekšnieks J.Reiniks.
- ¹⁰⁴ Ar Latvijas Republikas Ministru prezidentes 2014. gada 20. jūnija rīkojumu Nr. 234 izveidotās darba grupas ziņojums. 15.lpp.
- ¹⁰⁵ Phase 2 Report On Implementing The OECD Anti-Bribery Convention in Latvia. OECD, October 2015, p.37. Pieejams šeit: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Latvia-Phase-2-Report-ENG.pdf> (Pēdējo reizi skatīts 27.04.2016.)
- ¹⁰⁶ Intervija ar Saeimas Korupcijas novēršanas apakškomisijas vadītāju Alekseju Loskutovu, 2016.gada 5.aprīlī.
- ¹⁰⁷ Intervija ar ģenerālprokuroru Ēriku Kalnmeieru, 2016.gada 5.aprīlī.
- ¹⁰⁸ Intervija ar Saeimas deputātu, Korupcijas novēršanas apakškomisijas vadītāju Alekseju Loskutovu, 2016.gada 5.aprīlī.
- ¹⁰⁹ G.Kristovskis „Streļčenoks 15 ārvalstu vēstniecības informējis „par mēģinājumiem apdraudēt KNAB neatkarību””, LETA, 10.10.2014.
- ¹¹⁰ Intervija ar Providus pētnieku Valtu Kalniņu, 2016.gada 11.martā.
- ¹¹¹ Deklarācija par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību. Pieejama šeit: <http://ej.uz/kucinskadeklaracija> (Pēdējo reizi skatīta 26.04.2016.)
- ¹¹² Intervija ar bijušo Ministru prezidenti Laimdotu Straujumu, 2016.gada 30.martā.

- ¹¹³ „Strīķi atlaiž: Lembergs Streļčenoku slavē par pašcienu”, Delfi.lv, 20.12.2013. Pieejams šeit: <http://www.delfi.lv/news/national/politics/striki-atlaiz-lembergs-strelcenoku-slave-par-pascienu.d?id=43982940> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹¹⁴ „Attieksme pret korupciju Latvijā”, Sabiedriskās domas aptauja, Latvijas fakti, 2015.gada novembris. Pieejams šeit: http://www.knab.gov.lv/uploads/free/aptaujas/soc_aptauja_par_2015.pdf (Pēdējo reizi skatīts 17.05.2016.)
- ¹¹⁵ J.Lasmanis „Partijas un Saeima strauji zaudē uzticību”, NRA.LV, 06.01.2016. Pieejams šeit: <http://nra.lv/politika/159638-partijas-un-saeima-strauji-zaude-uzticibu.htm> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹¹⁶ Intervija ar KNAB priekšnieku J.Streļčenoku LTV raidījumā 1:1, 2016.gada 12.aprīlī. Pieejams šeit: <http://ltv.lsm.lv/lv/raksts/12.04.2016-11-gundars-reders--jaroslav-strelcenoks.id69797/> (Pēdējo reizi skatīts 23.04.2016.)
- ¹¹⁷ I.Sprance „KNAB par Juraša sniegto interviju „Ir” ierosina disciplinārlietu”, ir.lv, 23.10.2015. Pieejams šeit: <http://www.irlv.lv/2015/10/23/knab-par-jurasa-sniegto-interviju-ir-ierosina-disciplinarietu> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹¹⁸ I.Sprance „DP pārbauda, vai Strīķe un Jurašs intervijās ir kaitējuši valstij”, ir.lv, 28.04.2016. Pieejams šeit: <http://www.irlv.lv/2016/4/28/dp-parbauda-vai-strike-un-jurass-intervijas-ir-kaitejusi-valstij> (Pēdējo reizi skatīts 28.04.2016.)
- ¹¹⁹ Intervija ar Saeimas deputātu, Korupcijas novēršanas apakškomisijas vadītāju Alekseju Loskutovu, 2016.gada 5.aprīlī.
- ¹²⁰ „Ņemot vērā, ka pilnvērtīgs korupcijas novēršanas un apkarošanas darbs nav iespējams, ja netiek plaši un operatīvi informēta sabiedrība, būtu ieteicams apsvērt elastīgāku kārtību Biroja viedokļa paušanai plašsaziņas līdzekļiem. Ar Biroja priekšnieku saskaņojot galvenos vēstījumus, vismaz augstāka līmeņa amatpersonas būtu pilnvarojama paust viedokli savas kompetences ietvaros bez priekšnieka rakstiskas atļaujas katrā atsevišķā gadījumā.” Avots: Ar Ministru prezidenta 2013.gada 29.augusta rīkojumu Nr. 316 izveidotās darba grupas atzinums. 2013.gada 19.novembris.
- ¹²¹ LTV Panorāma, 06.03.2015. Pieejams šeit: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/knab-parmet-sabiedriskajiem-medijiem-mita-kultivesanu-par-konfliktu-biroja.a120508/> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹²² Turpat.
- ¹²³ KNAB Publiskie pārskati par 2011 – 2015 gadiem. Pieejami šeit: <http://www.knab.gov.lv/lv/knab/review/report/> (Pēdējo reizi skatīti 17.05.2016.)
- ¹²⁴ Par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā (amatnoziegumiem) tiesātas personas 2004-2014. Pieejams šeit: <http://korupcijas-c.wdfiles.com/local--files/statistika-par-korupcijas-lietu-iztiesasanu/APK.JPG> (Pēdējo reizi skatīts 23.04.2016.)
- ¹²⁵ Intervija ar ģenerālprokuru Ēriku Kalnmeieru, 2016.gada 5.aprīlī.
- ¹²⁶ „Pret tiesnesi un uzņēmēju rosina sākt kriminālvajāšanu par kukuļošanu”, Delfi.lv, 11.01.2016. Pieejams šeit: <http://www.delfi.lv/news/national/criminal/pret-tiesnesi-un-uznemeju-rosina-sakt-kriminalvajasanu-par-kukulosanu.d?id=46930377> (Pēdējo reizi skatīts 17.05.2016.)
- ¹²⁷ Kāpēc „oligarhu lieta” izčakstējusi? Irlv.lv, 24.09.2015. Pieejams šeit: <http://www.irlv.lv:889/2015/9/24/kapec-oligarhu-lieta-izcakstejusi> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹²⁸ Latvenergo pamatlietu Ģenerālprokuratūra varētu tiesai nosūtīt vasarā Diena.lv, 16.01.2016. Pieejams šeit: <http://www.diena.lv/latvija/zinas/latvenergo-pamatlietu-generalprokuratura-varetu-tiesai-nosutit-vasara-14126423> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹²⁹ Intervija ar bijušo KNAB priekšnieka vietnieci korupcijas apkarošanas jautājumos, Jutu Strīķi, 2016.gada 22.martā.
- ¹³⁰ Intervija ar KNAB Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītāju Juri Jurašu, 2016.gada 24.martā.
- ¹³¹ I.Sprance „Loskutovs: Streļčenokam bija pamats atbrīvot Strīķi”, ir.lv, 25.02.2016. Pieejams šeit: <http://www.irlv.lv/2016/2/25/loskutovs-strelcenokam-bija-pamats-atbrivot-striki> (Pēdējo reizi skatīts 26.04.2016.)
- ¹³² G.Kuris „Surmounting State Capture: Latvia’s Anti-Corruption Agency Spurs Reforms, 2002-2011”, Princeton University, 2012, 21.-22.lpp.
- ¹³³ Turpat.